యిరువది సంవత్సరములమీఁదఁ బ్రపౌత్రుండును బుట్టినవారికి నెనుబది సంవత్సరములమీఁద వయసువచ్చినమునిమనుమనితో సమకాలికులై యుండుట వింతగాఁ దోఁపదు.

ఇవంతేయుఁ బరిశీలించినపండితోత్తములకు 194 వ పేజీలో రావుగారు « కాఁబట్టి తేలినపర్యవసాన మేమనఁగా వెలుగోటివారి వంశచరిత్రమును తద్వంశవృక్షమును చరిత్రమునకు విరుద్ధముగాఁ గూర్పఁబడిన వనియు వానిని సంస్కరించుకోవలసి యున్న దనియు స్పష్ట మగుచున్నది » అని వ్రాసినవ్రాఁత భేర్యాదిధ్వనివలె నిరర్థకం బనియు నీవాక్యమునకు విచారలేశము లేక వ్రాసినరావుగారి గ్రంథమునందే సమన్వయము కాఁదగియున్న దనియుఁ దేటపడకపోదు. విస్తరభీతిచే వివరింపఁ జాలకయున్నాఁడను.

ఇది యాఱవప్రకరణవిమర్శము.

ఆక్షేపసమాధాన సంగ్రహము.

(1) ఆక్షేపము. బేతిరెడ్డి జ్యేష్ఠుండు, నామిరెడ్డి కనిష్ఠుండు.

సమాధానము. ఇది నిరాధారము. 1195 వ. సంవత్సరమున నామిరెడ్డిబిరుదములను వహింపకుండుట బేతిరెడ్డి జ్యేష్ఠతకుఁ గారణము కాఁజాలదు. బిరుదములను వహించుటయు వహింపమియు వారివారి యిచ్ఛాధీనములు కాని యితరాధీనములు కావు. పేజీ 5 మొ. 8 వఱకు.

(2) ఆ. 1199 వ సంవత్సరమున బేతిరెడ్డి మరణించినాఁడు.

స. దీనికిఁ బ్రమాణము లేదు. 1202 వ సంవత్సరమున నామిరెడ్డి బిరుదములను వహించుట బేతిరెడ్డి మరణమునకుఁ గారణము కాదు. 1208 వ సంవత్సరమున బేతిరెడ్డి జీవించియున్నట్లును ఎఱ్ఱక్క సువాసినీచిహ్నములు ధరించియున్నట్లును నామెశాసనమున వ్రాయఁబడినది. 8—20

(3) ఆ. బేతిరెడ్డినిగూర్చి బట్టులచే ననత్యము లైనయనేకగాథలు కల్పింపఁబడినవి. వెలుగోటివారివంశచరిత్రకారులు చెవిరెడ్డి గణపతివలన గౌరవింపఁబడినాఁడని మొద లయిన విషయములు బట్టులపొగడ్తలను నమ్మి వ్రాసినారు. పద్మనాయకచరిత్రాదులయందు బేతిరెడ్డియే బేతాళనాయఁడని చూపినహేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములు. ఈగ్రంథములలో ననత్యములు ననందర్భములు నైనట్టివిషయము లెన్నియో గలవు.

స. ఇ దంతయు వంధ్యప్రతిజ్ఞయె కాని నిర్వహించునది కాదు. 21—38

(4) ఆ. బేతిరెడ్డికి చెవ్విరెడ్డియని నామము లేదు. ఎఱ్ఱక్కశాసనములో చెవ్విరెడ్డిపేరు వ్రాయక బేతిరెడ్డిపేరే వ్రాయఁబడియున్నది.

స. శాసనములలో జన్మనామమే వ్రాయవలయు ననునియమము లేదు. కాకతిరుద్రదేవునిశాసనములోఁ గాకతిబేతరాజ శ్రీమ

త్రిభువనమల్లుఁ డని బిరుదనామమును చేతనే పేర్కొనఁబడినాఁడు కాన బేతిరెడ్డికి చెవిరెడ్డియనునామము గలదు. 39—43

(5) ఆ. బేతిరెడ్డి వేంకటగిరి మొదలగు సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁడు కాఁడు. దాని హేతువులు పరస్పరవిరుద్ధములు.

స. దీని కివి హేతువులని యెవరును వ్రాయలేదు. అట్లు తలంచుట భ్రమము. ఇష్టసంపాదకమును గాదు. 44—8

(1) హేతువు. వెలుగోటివారివంశచరిత్రకారులు చెవిరెడ్డిగాథను పూర్వగ్రంథములకు విరుద్ధముగాఁ గల్పించినారు.

సమాధానము. ఆగ్రంథకర్తలిట్లు కల్పించియుండినచో వారి గ్రంథ మవిశ్వసనీయం బైనం గావచ్చును గాని యందువలన బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁడు కాఁడనుట నిర్వహింపదు. 46—50

(2) హే. పూర్వగ్రంథములలో లేనిలేనట్టి హేమాద్రిరెడ్డిపేరు నూతన గ్రంథకారులు కల్పించినారు.

స. ఉపోద్ఘాతము 4 పేజీలో బేతాళచరిత్ర మనుగ్రంథములో హేమాద్రిరెడ్డినామ మున్నదని స్పష్టముగ వ్రాసియున్నారు. ఆగ్రంథము నామూలాగ్రముగఁ బఠించితి నని వ్రాసిరిగాని పఠించినవారు కారు. ఇది బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁడు కాఁడనుటకు హేతువును గాదు. 51—52

(3) హే. చెవిరెడ్డివృత్తాంతము వారువారు వేర్వేరుభంగుల వ్రాసినారు.

స. ఆవృత్తాంతమెట్లు వ్రాయఁబడినను బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁడు కాఁడనుట నిర్వహింపదు. 53

(4) హే. లేదఁడు సూఁడు వరములు గోరినట్లు పూర్వగ్రంథములలో నుండఁగా నూతనగ్రంథములో నొకవరమే వ్రాయఁబడినది.

స. శాసనాది ప్రమాణములను బట్టి నూతనగ్రంథమున నొకవరమే స్థాపింపఁబడినది. 54—55

(5) హే. చెన్నారెడ్డిని గణపతి సన్మానించినతరువాతఁ గవులు బేతకుతొ బేతాళుఁడని పిలిచినట్లు చెప్పఁబడియుండఁగా నూతనగ్రంథమునఁ బేతిరెడ్డికి గణపతిదేవుఁడు బేతాళుఁడని బిరుదునామ మిచ్చినట్లు వ్రాయఁబడినది.

స. "నాఁ డాదిగ సుకవీంద్రులు
వేడుకఁ బేతాళుఁ డంచు వేమఱు బిలువన్"

అనుమక్కను మాత్రమే చూచినారు దానియర్థ మేమో దాని పూర్వోత్తరసందర్భ మేమో పరిశీలించినవారు కారు. ఇది బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁడు కాఁడనుటకు సాధకమును గాదు. 55—63

(6) హే. పూర్వగ్రంథములలో మూలపురుషుఁడు ఆదిజగన్నాథరావు ప్రోలిరెడ్డి అని చెప్పియుండఁగా నూతనగ్రంథమున హేమాద్రిరెడ్డి యని వ్రాయఁబడినది. వామిరెడ్డి ఎల్లక్కసాని శాసనములలో నీపేర్లు లేవు.

స. బేతిరెడ్డికిఁ బూర్వులు ప్రోలిరెడ్డి మొదలగువా రున్నమాత్రమున బేతిరెడ్డి మూలపురుషతకు భంగము లేదు. పై యుపోద్ఘాతము నాలవపేజీ చూచియున్న నీయాక్షేపము చేయరు. చేసిన నిది ప్రతిజ్ఞాతాంశనిర్వాహకమును గాదు. 63—65

(7) హే. ఎల్లక్కసాని శాసనములో బేతిరెడ్డి గణపతివలన గౌరవింపఁబడినట్లు వ్రాయలేదు. బేతిరెడ్డి కిరీటాధిపత్యము వర్ణింపలేదు.

స. ఆ శాసనార్థము పరిశీలించినచో నీయాక్షేపమున కవకాశ ముండదు. ప్రతివిషయము శాసనములో వ్రాయవలె నని నియమము లేదు. శాసనానుదాహృతవిషయముల నెన్నింటినో వీరు వ్రాసిరి. 65—80

(8) ఆ. వీని నన్నింటిని జూడఁగా చెన్నారెడ్డిగాథ విశ్వాసపాత్రము గాదని తేటపడఁగలదు.

స. బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁడు కాఁడని సాధింప నుపక్రమించి యిట్లుపసంహారము చేయుట శాస్త్రసంప్రదాయవిరుద్ధము. 81

(9) ఆ. బేతిరెడ్డి పై సంస్థానాధిపతులకు మూలపురుషుఁ డనుసిద్ధాంతము నిలువఁజాలదు.

స. దీనికై వీరుచూపిన హేతువులు నిరర్థకములు 82—88

(1) హే. వెలుగోటివారి వంశచరిత్రములో చేతాళనాయనికి దామానాయఁడు మొదలగువారు పుత్రులని వ్రాయఁబడినది. పల్నాటివీరచరిత్రములో బేతినాయనికి దొడ్డనాయఁడు పుత్రుఁ డని వ్రాయఁబడినది.

స. ఇది బేతిరెడ్డి మూలపురుషుఁడు కాఁడనుట నెట్లు చూచిన సాధింపదు. దామానాయని కది నామాంతరము. 83—87

(2) హే. దామానాయనికి దొడ్డనాయఁ డనియు మల్లానాయఁ డనియు నామాంతరములను కల్పించియున్నారు.

స. దామానాయని కెన్ని నామములు కల్పించినను నది బేతిరెడ్డి మూలపురుషతకు భంజకము కాదు. చరిత్రములం దొక్కొకనికి నానేకన్నియో నామము లగపడుచున్నవి. 90

(3) హే. దామానాయనికి మల్లానాయఁ డని నామాంతర మంగీకరించినను ఏల్లక్క జేవి శాసనము నాఁటికి మల్లానాయనికి సంతానమే జనింప లేదు.

స. శాసనములలో వ్రాయమిచే తదభావము సిద్ధింపదు. 94

(4) హే. పుట్టినారనుకొన్నను శిశువులై యుందురు. అట్టివారు 1182 లోపల జరిగిన యుద్ధమునాఁటికిఁ బ్రౌఢులై యుండుట యసంభావితము.

స. ఆయుద్ధము 1182 లోపల జరిగిన దనుసిద్ధాంత మనేక యుక్తిప్రమాణములచే నిరసింపఁబడి 1295 లోపలజరిగిన దని బహుప్రమాణములచేతను యుక్తులచేతను స్థాపింపఁబడినది. 96—152

(5) హే. 1208 నాఁటికి జీవించియున్న దొడ్డనాయఁ డనెడుమల్లానాయఁడు 1182 లోపలనే మృతినొందవలసినదురవస్థ పట్టినది.

స. యుద్ధకాలము మాఱుటచే నీదురవస్థ లేదు. 155

(6) హే. అనపోతమాదానాయకులు వెన్నమనాయని నుండియు సింగభూపతి దాచానాయని నుండియుఁ దమశాసనగ్రంథములలోవంశాభివర్ణనము చేసినందున బేతిరెడ్డియుఁ దత్పుత్రులును వైసంస్థానాధిపతులపూర్వులు కారు.

స. వారలు తమప్రపితామహునినుండి పురుషత్రయమునే వర్ణించి యున్నారు. వీనిలో నెద్దియుఁ బలిజ్ఞాతసాధకముగాదు. 95—96

ఇది యాక్షేపసమాధానసంగ్రహము.

శ్రీరస్తు.

ఆంధ్రచరిత్ర దశమప్రకరణ విమర్శము.

చిలుకూరు వీరభద్రరావుగారు దశమప్రకరణమును వెలమవీరుల చరిత్ర మనునామముతోఁ నుపక్రమించి 285 పేజీలో "పద్మనాయకుల జన్మకథన మెట్టిదైనను" అనువఱకు 16 పేజీలు వెలమవారికులములోఁ గొన్నిదోషము లున్నట్లు ప్రకటించినారు. ఉపక్రమమున "వెలమ వీరుల చరిత్ర" మని వెలమసామాన్యచరిత్రముగాఁ జూపినను, నుపసంహారమున "పద్మనాయకుల జన్మకథన మెట్టిదైనను" అని విశేష పర్యవసానము చేసినందునను జివఱకు పద్మనాయకు లగుదామానాయక ప్రభృతులచరిత్రము వ్రాసినందునను నింకఁ గొన్నిసందర్భములవలనను నీచరిత్రము పద్మనాయకవెలమచరిత్రమే కాని వెలమసామాన్యచరిత్రము గా దని తేటపడఁగలదు. కావున నిందు వ్రాయఁబడు దోషములకుఁ బద్మనాయకవెలమలే లక్ష్యములుగా నుండఁగలరు.

ఇందుఁ గొన్నిదోషములు వారలయందుఁ బ్రయోగింపఁబడుచున్న వెలమ పద్మజ పద్మనాయకాది శబ్దములను బురస్కరించుకొని వ్రాయఁబడినవియుఁ గొన్నివారలం గూర్చిప్రవర్తించియున్న పద్మనాయకచరిత్రాదులను బురస్కరించుకొని వ్రాయఁబడినవియుఁ గొన్ని స్వమతిపరిణామమాత్రమును బురస్కరించుకొని వ్రాయఁబడినవియునై యున్నవి. వీనిలోఁ బ్రథమాక్షేపము క్రిందివిధముగ నున్నది.—

"వెలమలు సంస్కారశూన్యులై శూద్రప్రాయులైన క్షత్రియ సంతతివారమనియు సచ్ఛూద్రులమనియు చెప్పుకొను తెగలవారిలో నొక్కటగ నున్నారు. ఈతెగవారిని గూర్చినచరిత్రము సాంతముగ నిందుఁదెలుపుటకు సాధ్యపడక పోయినను గొంతవఱ కైనను వివరించుట యావశ్యకముగఁ గానఁబడుచున్నది. వెలమశబ్దము వెల్లాస్త శబ్దము

నుండి పుట్టిన దని కొందఱు చెప్పుచున్నారు. వెళ్ళాన్తే యనఁగా సీరుఁ గట్టువారు వ్యవసాయకులు అని యర్థము. వర్మశబ్దభవము వెలమశబ్ద మని చెన్నపురి రాజకీయకలాశాలయందు సంస్కృతోపన్యాసకులుగా నుండి కీర్తిశేషు లైన యం, శేషగిరిశాస్త్రిలవారు శబ్దశాస్త్రి మనుతమగ్రంథమందు వ్రాసియున్నారు. దక్షిణహిందూస్థానములో వర్మశబ్దము నామములతుదను బెట్టుకొన్నవారు పల్లవులు కదంబులు చాళుక్యులు మొదలగువారుగ నున్నారు. పై కలాశాలయందు శేషగిరిశాస్త్రిలవారికిఁ బూర్వ మాపనియందే యుండిన ఆపట్టుగాగు పల్లవులే వెలమ లని వ్రాసియున్నారు" అని.

దీనిపై నిది విచారింపవలసియున్నది. వెలమశబ్ద మెన్నింటివలనఁ బుట్టినను ఎన్నియర్థములను బోధించినను వర్మశబ్దభవ మనుటను పద్మనాయకబోధకం బగుటను నేమైన నాటంకపఱచునా? ఆటంకపఱచునన్నచోఁ దత్పరికారం బెద్దియో యగపఱచుట యావశ్యకంబు. కానిచో నేల యీవృథాశ్రమము? వర్మశబ్దభవ మగు వెలమశబ్దము పద్మనాయకబోధక మగుటను వెళ్లాన్తశబ్దభవ మగునది స్వాభిమతార్థబోధక మగుటను వా రంగీకరించిన యట్లే కదా? అని.

ఇదిగాక శబ్దములు కొన్ని సమానానుపూర్వులై యుండినను భిన్నభిన్నధాతునిష్పన్నంబులై యుండును. ద అనుశబ్దము దాధాతువునుండియు దోధాతువునుండియు నిష్పన్నం బగును. కృత్ అనుశబ్దము కృష్ ధాతువునుండియు కృధాతువునుండియు నిష్పన్నం బగును. దానంజేసి వాని కర్థభేదము గూడఁ గలదు. అయినను ప్రకరణాదిసందర్భోచిత మగునర్థమే గ్రహింపఁ బడుచుండును కాని యప్రకృతానుచితార్థము గ్రహింపఁబడదు. విష్ణుసహస్రనామములలోని శ్రీదః అనుదానికి శ్రీని భంగపఱచువాఁ డనియు ప్రియకృత్ అనుదానికిఁ బ్రీతిని భంగపఱచువాఁ డనియు నర్థము చేయుట హరిశబ్ద మనేకార్థక

మని హరింపవచ్చే అనుచోట కప్పను కోతిని గ్రహించిన ట్లనుచితం బగును కదా! అట్లు వెలమశబ్ద మనేకార్థక మని పద్మనాయకుల ప్రస్తావమున నీకుగట్టువా రనునర్థముఁ దీసికొనుట యనుచితం బగు ననుట తెల్లము. లేనియర్థము పొనఁగింపఁ జూతమన్నఁ బొసంగదు. ప్రత్యక్షప్రమాణవిరుద్ధం బగుప్రమాణాంతరము దుర్బలము. ఏనాఁడో యెవఁడో యట్టివాఁ డుండు నని యూహించుట నిలువఁ జాలనిదియునతి ప్రసక్తంబును. కావున వెలమశబ్దమున కపార్థముకల్పించి పద్మనాయకకులమునందుఁ గళంకమారోపించుటకు వలను లేదు. ఈపక్షము నిర్వహింపదనియే కాఁబోలు రావుగారు దీనిని విడనాడి మార్గాంతరము ననుసరించిరి. ఆమార్గ మిటు లున్నది.—

« శబ్దవ్యుత్పత్తియెటులుండినను వెలమవారును కమ్మవారివలె మిశ్రజాతివారని చరిత్రము వేనోళ్ళఁ జాటుచున్నది. చరిత్రమునందు రెడ్లకును కమ్మవారికిని వెలమవారికిని సంబంధములు గానంబడుచున్నవి. ఇంతమాత్రముచేత నీమూఁడుతెగలవారు నొక్కతెగలో నుండి యేర్పడినా రని చెప్పుటకును సాధ్యపడదు. ఈమూఁడుతెగలకు జన్మస్థానములు గొల్లజాతులును పల్లెజాతులును నై యున్న వని చరిత్రమందు దృష్టాంతము లనేకములు గానం బడుచున్నవి. ఆంధ్రసామ్రాజ్య విజృంభణకాలమున యదువృష్ణి భోజాంధకు లనెడుగొల్లజాతివారికిని యవనశకపహ్లావాదులకును గలిగినసమ్మేళనమున నూత్నరక్త మీజాతులయందుఁ బ్రవహింపఁగా వీరలు విజృంభించి గంగాతీరము మొదలుకొని కన్యాకుమారివఱకుఁ గలదేశములను వేర్వేఱుకాలములందు వేర్వేఱుగృహనామములతోఁ బాలించుచు వచ్చిరని చరిత్రము సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది » అని.

రావుగారు మొదటియాక్షేపమును స్థాపింపక జాతి వచ్చుటయు నీయాక్షేపమునఁ బేరు నూరును చెప్పక « చరిత్రము వేనోళ్ళఁజాటుచు

న్నది. చరిత్రమునందు... గానం బడుచున్నది. చరిత్రమునందు దృష్టాంతము లనేకములు కానంబడుచున్నవి. చరిత్రము సాక్ష్యమిచ్చుచున్నది" అనిచరిత్రపదమును బేర్కొనుటయుఁ జూడ "విషం భవతు వా మావా ఫటాటోపో భయంకరః" అనున్యాయము ననుసరించి ప్రమాణము సున్నదైనను నెన్నియో ప్రమాణము లున్నట్లు పామరజనమనోవ్యామోహము గాఁ జరిత్రపదము పలుమాఱావృత్తి పెట్టి మనసున నున్న మాలిన్యమును బయలు పఱచి రని తోఁచుచున్నది. కాదేని దానిపై రెడ్డియో యేపండితునిచేత వ్రాయఁబడినదో యేప్రమాణము ననుసరించి వ్రాయఁబడినదో యించుకైనను వ్రాయుదురు. ఒకవేళ గ్రంథవిస్తరభీతినో వ్రాయ నవకాశము లేమినో వ్రాయుట యనావశ్యక మని తోఁచియో వ్రాసినారు కా రనుకొందమన్నను, అట్లనుకొనుటకు వీలు లేదు. శ్రీనాథుఁడు మొదలగు పెక్కండ్రుకవులచే వేఱువేఱు గ్రంథములమూలమున విశ్వవిఖ్యాతంబు గావింపఁబడిన పల్నాటివీరచరిత్ర మఱియు నోపికతో నొకప్రకరణముగ వ్రాసిన మహానుభావులకుఁ జరిత్రము పేరు వ్రాయుటయందు గ్రంథవిస్తర భీతి గాని యుపేక్షగాని గూర్చుండినవారి కవకాశము లేమి గాని యడ్డములైయుండు నన్న విషయ మెవరును విశ్వసింపరు. ప్రసిద్ధులందు దోషారోపము సేయ సమకట్టినప్పుడు దానికిఁ గావలసిన సాధనసామగ్రి ప్రదర్శించుట యత్యంతావశ్యక మనుట లోకవిదితము. కాన ననావశ్యక మని యెంచ నవకాశమును లేదు. ఇట్టిస్థితిలో వీరు మౌనధారణము చేయుట పైన్యాయమునే స్మరింపఁ జేయుచున్నది.

ఇప్పటిచరిత్రగ్రంథకారులకుఁ గొందఱకు నేనాఁడో మరణించి మట్టిలోఁ గలసిపోయినవారిని లేవనెత్తి యశ్రుతదృష్టపూర్వములగు శౌర్యధైర్యాదిలోకోత్తర గుణరత్నములతో వారల నలంకరించుటయు

నుత్తమ స్థితిలో నున్న యిప్పటివారిని వినని కనని దూషణములచే నధః కరించుటయు నైజంబై కనుపట్టుచున్నది.

ఇంక వెనుక పేజీలో « ఈ తెగవారిని గూర్చి చరిత్రము సొంత ముగ నిందుఁ దెలుపుటకు సాధ్యపడక పోయినను గొంతవఱకైనను వివరించుట యావశ్యకముగఁ గానంబడుచున్నది '' అని వ్రాసినగ్రంథ ముచే వారు ప్రమాణములు దెలుపుటకు సాధ్యపడకపోయినను దోషము లారోపించుట యావశ్యకముగ నున్నది అని స్వాభిప్రాయ మును దేటపఱచినారు. ఇదిగాక యీ పేజీ ఫుట్నోటులో « వీరిని గుఱించి సాంఘికచరిత్రము (ఎన్నఁడో తీరిక కలిగినపుడు) వ్రాయఁబడు'' నని వ్రాసినారు. కాఁబట్టి పై యాక్షేపములు చేయుట సరి గా దని యనవత్తురు. అట్లనరాదు. కేవలము పరహృదయానందసంధాయకు లగుసజ్జనుల కిది ముఖ్యధర్మంబె యైన నుపపత్తిప్రదర్శనమున కవకాశ మెప్పుడు గలుగునో అప్పుడే యీపనికిఁ బూనుట సముచితంబు గదా!

ఇప్పుడు వారి మనసునఁ బెట్టుకొన్న చరిత్రం బెద్దియై యుండునో మనము కొంచె మరసి చూతము.

చరిత్రములు మహర్షి ప్రణీతములు మహాకవినిబద్ధములు దేశ సామాన్యచరిత్రములు స్థానికచరిత్రములు మొదలుగా ననేకరూప ములై యున్నవి. వీనిలో స్థానికచరిత్రములు శాసనాది ప్రమాణసహ కారమున్ననే గ్రాహ్యంబులు. దేశచరిత్రంబులు నింతియే. వీరభద్ర రావుగారు గూడ 12 వ ప్రకరణము మొదటిపేజీలో « స్థానిక చరిత్రములోని విషయము లన్నియు పరమసత్యములను గా నెవ డెంత మాత్రమును భావింప రాదు. అయ్యవి యవిమర్శపూర్వకముగాఁ బ్రజలచేఁ జెప్పుకొనఁబడునట్టిగాథలను బురస్కరించుకొని వ్రాయఁబడి నవి. '' అని వాని కగ్రాహ్యతం జెప్పినారు. కాన వానివిషయ మెత్తఁ

బడిలేదు. వెలమవారలను గుఱించి మహర్షిప్రణీత పురాణేతిహాసాది ప్రమాణములు దుర్లభంబు లని తోఁచెడిని. ఇఁక మహాకవినిబద్ధప్రబంధములు తత్కవి ప్రామాణికతనుబట్టి విశ్వసింపఁబడు. వానియందీపద్మనాయక వెలమలవృత్తాంత మెట్లు చెప్పఁబడినదో చూడవలసియున్నది. శాస్త్రరహస్యవేత్త యై జగత్ప్రసిద్ధిఁ గన్న శ్రీనాథమహాకవి తనభీమఖండమున.—

« ఉ. కైటభదైత్యవైరిపదకంజమునం దుదయంబు నొందె మి
న్నేటికి భూతధాత్రికిని గొంతయు నచ్చినతోడఁబుట్టువై
హాటకగర్భముఖ్యనిఖిలామరమౌళిమహామణిప్రభా
పాటలవర్ణ మైనయొకపావనవర్ణ ముదీర్ణసంపదన్. »

« వ. అప్పుణ్యవంశంబునఁ గంసాసురవిధ్వంసిచరణపల్లవంబు దనకుఁ బుట్టినిల్లుగావునఁ గారణగుణసంక్రమంబునం బోలె జామరతోమరచ్ఛత్రధనుఃఖడ్గాదిచిహ్నోపశోభితంబై చదలేటిసీటినలని సోదరీయస్నేహాలబ్ధంబులుంబోని పావనత్వశుచిత్వగాంభీర్యమాధుర్యంబులు చరితమనస్స్వభావవచనంబుల ధరియించి పైదోడుం బాదివి విశ్వవిశ్వంభరాక్రీడంబు తనకు విదిర్చినపరమత్సాంతి యంతరంగంబున సంతరించి నిఖలప్రపంచమునకు నాధారంబై ప్రవర్తిల్లె. అందుఁ బద్మనాయకులను వెలమ లనఁ గమ్మ లన సరిస ల్లనఁ బంట ర్లన బహుప్రకారశాఖోపశాఖాభిన్నంబు లయినమార్గంబులఁ ద్రిమార్గగంగాప్రవాహంబునుం బోలె గోత్రంబు లెన్నియేనియు జగత్పవిత్రంబు లై ప్రవహించుచుండ ...... పంటమహాన్వయంబు" అని వ్రాయఁ బడినది.

ఇందు "పావనవంశము అప్పుణ్యవంశంబున జగత్పవిత్రంబులై" అని వ్రాయఁబడియుండుటవలనఁ బై శాఖలవారియందు రావుగారారోపించినకళంకమున కవకాశంబు లే దని తేటపడుచున్నది. వాస్త

వమునఁ బద్మనాయకకులము నానాజాతిసంకీర్ణ మయి యుండినచో నక్కవిరా జట్లేల యసత్యములు వ్రాయును? కవు లెంతటివార లైనను ద్రవ్యలోభమున నట్టులఁ వర్ణించుట స్వాభావిక మని యనుకొనుటకు వీలులేదు. పంటవారి కంకితముగాఁ జేయుచున్న కవి యొక వేళ వారివలన ధనము నాశించి యుండు ననుకొన్న ననుకొనవచ్చును గాని యవర్ణ్యులగుపద్మనాయకులవలన నపేక్షించినాఁ డనుకొనుటకు వీలులేదు కదా! ఇట్లగునపుడు వర్ణ్యులగు పంటవారిని క్రిందుపఱచి యవర్ణ్యులగు పద్మనాయకులను మొదటఁ జెప్పటచే వారియం దభ్యర్హితత్వం బపరిహార్య మని తేటఁపడగలదు. ఇందువలన శ్రీనాథ కవిరాజు వారివీరివలె ద్రవ్యైకాభిలాషియై యసత్యవాది కాక సత్యము నే పురస్కరించి వర్ణించువాఁ డని స్ఫుట మగుచున్నది. ఇదిగాక రెడ్లకుఁ బద్మనాయకులకుఁ బ్రబలవైర మని రావుగారు బలుతావుల వ్రాసిరి. పంటవారి యాస్థానమున నున్న శ్రీనాథకవి వారికి విరోధులగు పద్మనాయకుల నధఃకరింపక ముందు వర్ణించినందునఁ బద్మనాయకులు కమ్మ మొదలగు నితరశాఖలవారికన్న నుత్కృష్టు లని యీ గ్రంథకారునియభిప్రాయము గ్రహింపఁదగి యున్నది. వీరభద్రరావుగారు తమకృష్ణరాయలచరిత్రము 13 వ ప్రకరణము 121 వ పేజీని కృష్ణరాయఁడు దాసీపుత్త్రుఁడు కాఁ డని స్థాపించునపుడు « ఇంతియగాక కృష్ణరాయాస్థానకవులలో నొక్కఁ డగునందితిమ్మన తనపారిజాతాపహరణగ్రంథము ప్రథమాశ్వాసమున,

క. ఆనరసమహీమహిళా
జానికిఁ గులసతులు పుణ్యచరితలు తిప్పాం
బానాగాంబిక లిరువురు
దానవదమనునకు రమయు ధరణియుఁ బోలెన్.

...నాగాంబిక దాసీయువతియే యైనయెడలఁ గులాంగన యనియుఁ
బవిత్రచరిత్రము గలదనియుఁ దిమ్మనార్యుఁ డేల యసత్యోక్తులు పలు
కును" అని వ్రాసి యున్నారు. అట్లు పద్మనాయకులు పలుజాతుల
నుండి గలిగిన తెగవారై యుండినయెడలఁ బావనవర్ణ మనియుఁ
బుణ్యవంశ మనియు జగత్పవిత్రగోత్రము లనియు శ్రీనాథమహాకవి
యేల యసత్యోక్తులు పలుకును? అని పై న్యాయసామ్యమును
బట్టి మనము నిర్ధారించుకొనఁ దగియున్నది. ఇదిగాక యిం
కొక విశేషము. తిమ్మనామాత్యుఁడు రాయలవారి యాస్థానకవి
యని రావుగారే వ్రాసియున్నారు. అట్టివాఁ డొకవేళఁ బోషకప్రభువు
లందుఁ భక్తిచేతనో వ్యతిరేకముగఁ జెప్పినచో జీవనభంగము కలుగునన్న
భయముచేతనో యట్లు చెప్పియుండు నని యనుకొనుటకు వీలున్నది.
అట్లయినను రావుగారి కక్కవి చెప్పినవాక్యముకూడఁ బ్రమాణమైనపు
డట్టివెవ్వియు లేని శ్రీనాథమహాకవి పద్మనాయకులను బైవిధముగఁ
జెప్పియుండుట ప్రమాణ మగుననుటకు సంశయ ముండదు గదా!

ఇదిగాక రావుగారిచేఁ బ్రమాణముగా నెన్నఁబడుచున్నపల్నా
టివీరచరితమునఁ గార్తవీర్యునిసంతతివాఁడయి క్షత్త్రియుఁ డయినయ
నుగురాజు తనమంత్రియై వెలమయైన రేచర్లదొడ్డనాయనికుమారునిఁ
బెద్దనను దత్తపుత్త్రునిఁగా స్వీకరించె నని నుడువం బడినది. ఇందు వలన
వారు క్షత్త్రియసంబంధసముచితప్రాశస్త్యము గలవారై యుండి రని
యెట్టివారికిని దోఁపకపోదు. ఒకవేళ వర్ణ్యులప్రాశస్త్యమునకై కవి
క్షత్త్రియుఁడు కాకుండినయనుఁగురాజును క్షత్త్రియుఁ డనియో యాత
నిచే స్వీకరింపఁ బడనిపెద్దనను స్వీకరింపఁబడినాఁ డనియో వర్ణించి
యుండు ననుకొందమన్నచో యుద్ధమున కాయా రాజులు వచ్చియుండి
రనువిషయముగూడ ప్రశంసావాదమైయే యుండవలసివచ్చును. ప్రతా
పరుద్రవీరభల్లాణాదులచే యుద్ధకాలనిర్ణయము చేసినపుడు రావుగా రపుడు

మానధారణము గలిగి యుండవలసి వచ్చును. కాన నాదారి ననుస
రించుట తగదు.

ఇదిగాక సోమదేవరాజీయములోఁ బ్రతాపరుద్రుఁడు సభాస
దులను గూర్చి పలికినట్లుగా నీక్రిందివాక్యములు వ్రాయఁబడినవి:
« ఆరాజు హర్షించి మనంబున విచారించి యిట్లనియె. గణపతిమహా
రాజు నానావర్ణంబులవారికి నాయకత్వ మిచ్చుటం జేసి బహునాయకం
బై యున్నయది. బహునాయకంబు ననాయకంబు నొక్కసరియే
కావున నాయకత్వంబున కుత్తమవంశజాతులే కాని యితరజాతులవా
రర్హులు కారు. మఱియు నొక్కమాటఁ జెప్పెద. మానధనులును
నీతివివేకసంపన్నులును గాంభీర్యసముద్రులును మంత్రవివేకదక్షు
లును స్వామిహితానుచరులును సచ్ఛూద్రులును నైనపద్మనాయకులు
నాయకత్వంబునకుఁ దగుదు రని సభాసదులతోఁ బల్కిన వారు రాజ
వివేకంబునకు హర్షించి » అని.

ఇందు « నానావర్ణంబులవారికి నాయకత్వంబు లిచ్చుటం జేసి »
అనుటవలనఁ బూర్వమున్ననాయకులు నానావర్ణములవా రనియుఁ
దద్వ్యతిరేకముగఁ బద్మనాయకు లేకజాతీయులనియు « ఉత్తమవంశ
జాతులే కాని యితరజాతులవా రర్హులు కారు » అనుటవలనఁ బూర్వ
మున్ననాయకు లుత్తమవంశమువారు కారనియుఁ బద్మనాయకు
లుత్తమవంశజు లనియు నేర్పడుచున్నది. ఇదంతయు సచ్ఛూద్రు
లయినపద్మనాయకు లనుటచే బలపఱుపఁ బడినది. ప్రతాపరుద్రుఁ
డప్పటిపద్మనాయకులస్థితిని జక్కఁగఁ దెలిసియుండెఁ గదా యట్లు చెప్పి
యుండును. శాస్త్రజ్ఞులగు తత్సభాసదులు పద్మనాయకులయుదంతమును
జక్కఁగఁ దెలిసియుండిరి గదా పద్మనాయకుల కులప్రాశస్త్యమును గని
పెట్టిపలికినరాజువివేకమునకు హర్షించియుందురు. ఇప్పటివారికన్న వారి
కీవిషయము చక్కఁగఁ దెలిసియుండుననుటకు సందేహముండదు గదా.

ఇట్లు భీమేశ్వరపురాణము పల్నాటివీరచరిత్రము సోమదేవరాజీయము పద్మనాయకులు సత్కులీను లని చాటుచున్నవి. ఈకృతి కర్తలు పద్మనాయకులయాస్థానకవులు గాని వారిప్రేరణమున గ్రంథములు వ్రాసినవారు కాని వారివలనఁ బ్రతిఫలమును గోరి ప్రశంసించినవారు కాని కారనుట తెల్లము. రాయలవారియాశ్రితులైనకవులు వారిప్రేరణమున వ్రాసినగ్రంథములు ప్రమాణము లైనప్పుడివి కాక పోవు గదా! ఇట్టిమహాకవుల గ్రంథములసంవాదంబును బడసి పద్మనాయకులయాస్థానకవులచే వ్రాయఁబడిన భానుమతీపరిణయవాసవదత్తా పరిణయాదిగ్రంథములు ప్రమాణము లగునన్న విషయము వ్రాయుట యనావశ్యకము. ఇంతియకాదు. రావుగారు కృష్ణరాయలు దాసీపుత్రుఁడు కాఁడని సాధించునపుడు తత్సహోదరుఁడగు నచ్యుతదేవరాయలు వ్రాయించినశాసనములోని «తిప్పాజీనాగలాదేవ్యోః కౌసల్యా శ్రీసుమిత్రయోః" అనువాక్యమును బ్రమాణముగా నెత్తికొన్నారు. అట్లు వీరిపూర్వులైన పండితప్రభువులు రచియించినగ్రంథములు వ్రాయించినశాసనములు నెన్నియో యేతద్వంశప్రాశస్త్యముఁ దెలుపుచున్న వనుట లోకవిదితము. సర్వజ్ఞసింగభూపతి తన రసార్ణవసుధాకరమున, «తస్య పాదాంబుజా జ్జాతో వర్ణో విగతకల్మషః » అనియు నామిరెడ్డి తనశాసనమున «శ్రీమత్పద్మజపాదపద్మయుగళా ల్లోకత్రయాభ్యర్చితా దుద్భూతే విపులేకులే" అనియు, ఎఱ్ఱక్క తనశాసనములో «నిత్యస్తుత్యాచ్చరణకమలా ద్వేదవిద్భి ర్మహద్భిః। తుర్యం వర్యం సమజని కులమ్ » అనియు మాదానాయఁడు తనశాసనములో «విష్ణో స్తచ్చరణా ద్వ్యజిష్ణు రుదభూ ద్వర్ణో గుణార్ణోనిధిః » అనియు వ్రాయించియున్నారు. ఇయ్యవి వీరికుల ప్రాశస్త్యమును జెప్పుచున్న వనుట వివరింపఁబనిలేదు. ఇట్లు రేచర్లమాధవరాయాది ప్రణీతములగు చంద్రికాపరిణయము మున్నగు గ్రంథములును రేచర్లగోత్రులు గాక తక్కువ

డెబ్బదియాఱుగోత్రములపద్మనాయకులు రచియింపించినయందుమఱి
పరిణయాదిగ్రంథములును బద్మనాయకులు పవిత్రాన్వయు లని నుడువు
చున్న వనియుఁ బైఁ జేర్కొనం బడినశ్రీనాథాదిమహాకవిగ్రంథసం
వాదఁబునం జేసి యవి ప్రమాణకోటి నధిరోహించు ననియుఁ జెప్పుటకు
సంశయ మెట్టివారికిని గలుగదు.

ఇట్లుండఁగా రావుగారు « చరిత్రము వేనోళ్లఁ జాటుచున్నది
చరిత్రము సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది " అని మొదలుగాఁ జెప్పినచరిత్ర
మెద్ది యైయుండు నన్నసంశయము మఱింత ప్రబలుచున్నది.

ఇఁక నేమైనఁ బుక్కిటిపురాణములను నమ్మియిటులు వ్రాసి
యుందురేమో యని విచారింపఁగా నవియుఁ దీసికొన వీలులేదు.
వీరు తమకృష్ణరాయవిజయములో 13 వ ప్రకరణమున 119 వ పేజీలో
« శ్రీకృష్ణదేవరాయఁ డుత్తమక్షత్రియుఁడు గాక దాసీపుత్రుఁ డను
నుద్దేశ్యముతోఁ దదనుగుణ్యము లగుకథలు గల్పింపఁబడి సత్యత్వ
మును దెలిసికొనకుసందర్భమునఁ జరిత్రకారులకు వేసటం బుట్టించు
చున్నవి. మనదేశములో సత్యావంతము లగుచరిత్రములను వ్రాయు
నభ్యాసము లేనికారణమునఁ బుక్కిటిపురాణగాథలను బురస్కరించు
కొని మనము చరిత్రములను వ్రాయఁ బూనినఁ బెక్కుదోషము లుండక
మాన " వనియు « గ్రంథస్థనిదర్శనము లుండఁగా నయ్యవి విశ్వ
సింపక పుక్కిటిపురాణగాథలతోఁ బెనఁగులాడుట యెల్ల నఱచేతి
లోనివెన్నముద్దను విడచి మోచేయినాకుటవంటిది కాదే" యనియు
వ్రాసియున్నారు. కానఁ బుక్కిటిపురాణములనునమ్మి యిటులు వ్రాసి
వారనుకొనుటకు వీలులేదు.

ఒకవేళ కృష్ణదేవరాయలవిషయములో వారివంశీయులు
వ్రాయించిన శాసనములు తదాస్థానకవులు వ్రాసినగ్రంథములు వానికి
సంవాదములుగా నున్నకొన్నిచరిత్రములు ప్రమాణములుగా నెది

కాని తద్విరుద్ధముగాఁ బ్రకటించినచరిత్రములు పుక్కిటిపురాణగాథల ననుసరించిన వని నిరసించినవీరభద్రరావుగారు పద్మనాయకుల విషయములో నుదాసీను లగుశ్రీనాథాదిమహాకవులచే స్వతంత్రముగా వ్రాయఁబడినభీమఖండము మొదలగు వానిలో నొక్కదాని నైన నెత్తి కొనక యేతద్వంశీయులచే వ్రాయఁబడినశిలాశాసనములను గ్రంథములను జూడక ఏతదాస్థానకవులచే వ్రాయఁబడిన వాసవదత్తాపరిణయాదులను జదువక పుక్కిటిపురాణములను నమ్మియే "యీ మూఁడు తెగల వారికి జన్మస్థానములు గొల్లజాతులు పల్లెజాతులునై యున్న" వని వ్రాసియుండినచో "గ్రంథస్థనిదర్శనములుండఁగా... మోఁచేయి నాకుట వంటిది కాదే!" అని వారిచే వ్రాయఁబడిన న్యాయము వారిమెడను బడక తీరదు కాఁబట్టి రహస్యముగ వారిచెవికిమాత్రము సోఁకునట్లు వేనోళ్లఁ జాటుచు సాక్ష్య మిచ్చుచున్న (పేరులేని) చరిత్రమెద్దియో యెంతచూచినను గోచరింపక యున్నది. వీరంతగుట్టుగఁ బెట్టుకొన్న చరిత్రము పేరు తెలియక పోయినను అది యప్రామాణిక మని నిశ్చయింప నొక దారిమాత్ర మగపడుచున్నది. అదియెద్దియన. వీరాచరిత్రమున "యదువృష్ణిభోజాంధకు లనియెడు గొల్లజాతివారికిని యవనశకపహ్లవాదులకును గలిగిన సమ్మేళనమున" అని యుండినట్లు వ్రాసినారు. యదువృష్ణిభోజాంధకులు గొల్లజాతి వారని యెచ్చటను గానంబడదు. మఱి యేమనిన భాగవతనవమస్కంధమునఁ జంద్రవంశము రాజులను జెప్పునపుడు,

"శ్లో. యయాతే ర్జ్యేష్ఠపుత్రస్య యదో ర్వంశం నరర్షభ
వర్ణయామి మహాపుణ్యం సర్వపాపహరం నృణామ్
యదో స్సహస్రజి త్క్రోష్టు ర్నలో రిపు రితి శ్రుతాః
చత్వార స్సూనవ స్తత్ర శతజి త్ప్రథమాత్మజః
...తస్య పుత్రశతం త్వాసీ ద్వృష్ణిజ్యేష్ఠం యతః కులమ్

మాధవా వృష్ణయో రాజన్ యాదవా శ్చేతి సంజ్ఞితమ్
...భజమానో భజద్దివ్యో వృష్ణి ర్దేవావృధోంధకః
సాత్వతస్య సుతా స్సప్త మహాభోజ శ్చ మారిష
మహాభోజో ఒతిధర్మాత్మా భోజా ఆసం స్తదన్వయే
అంధకస్య సుతా రాజన్ చత్వారః పృథువిక్రమాః
కుకురో భజమాన శ్చ శుచిః కంబళబర్హిషః.

అని మొదలుగాఁ జెప్పఁబడినది. తద్వ్యాఖ్యానం దీకడపటి శ్లోకము క్రింద « అంధకా ఏతే వృష్ణయ ఇత్యపివ్యవహృతాః " అనివ్రాయఁబడినది. శ్రీవిష్ణుపురాణాదులందు నిట్లే చూపట్టుచున్నది. కాని యొకచోటనైనను యదువృష్ణిభోజాంధకులు గొల్లజాతివా రని కానంబడదు.

ఇట్లుండఁగా యదువృష్ణ్యాదులు గొల్లజాతివా రని యేకుండితుఁడు వ్రాసెనో యేప్రమాణము ననుసరించి వ్రాసెనో పురాణేతిహాసాదివిరోధము నెట్లు పరిహరింప నెంచెనో తోఁపక యున్నది. ఒకవేళఁ బామరులగు కొందఱు గొల్లలు శ్రీకృష్ణుండు గొల్లవారియిండ్లలో వసియించుటం జేసి మేము యాదవుల మని చెప్పుకొనుచుందురు. అట్టివాని నేమైన నమ్మి యాచరిత్రమున నట్లు వ్రాయఁబడి యుండునేమో? అటులైనచోఁ బైని పేర్కొనం బడిన మహాకవిప్రబంధ శిలాశాసనాదుల నెల్ల దిగఁద్రోచి యంత విమర్శము లేక వ్రాసినచరిత్రమును బురస్కరించుకొని రావుగా రిట్లు వ్రాయుట « గ్రంథస్థములగు నిదర్శనము లుండఁగా ... మోచేయి నాకుటవంటిది కాదే?» అనుసూక్తన్యాయము ననుసరింపక తీరదు. ఇందువలననే 8_4 ఆక్షేపములు నిరస్తంబు లగును.

మూఁడవయాక్షేపము. « వెలమవారు కమ్మవారు నామాంతములను రెడ్డి యనుబిరుదవాచక పదము చేర్చుకొని వ్యవహరింపఁ

బడుచు వచ్చినను, రెడ్లకుఁ బ్రతిస్పర్థులుగ నుండుచు వచ్చిరి. కమ్మవారికిని గొండవీటిరెడ్లకును బద్మనాయకవెలమలకును జరిగినయుద్ధములు చరిత్రమున సుప్రసిద్ధములుగా నున్నవి. దుర్జయవంశజులు పల్లవులయినట్లు రాజరాజుయొక్క శాసనములో "రెడ్డికులకాలపల్లవరాయ ఇతి ప్రాపయశో ఖ్యాః" అని రెడ్డికులమునకు యమునివంటివాఁ డయిన పల్లవరాయఁ డని చెప్పఁబడి యుండుటచేత స్పష్ట మగుచున్నది. ఆరాజరాజుయొక్క పై శాసనములో "ధాత్రీపతిత్వం భువిదుర్జయత్వం వర్మాంతనామాపి నరేంద్రచిహ్నమ్" అని నరేంద్రచిహ్నమైన వర్మబిరుదమును వహించెడివా రని చెప్పియుండుటచేతఁ బైనిఁ జేర్కొనఁబడిన పండితుల యభిప్రాయములు సరియైన వేమో యని తోఁపకపోదు. మఱియు నామాంతమున వర్మశబ్దము గలవారు శూద్రక్షత్రియు లని పై శ్లోకము వేనోళ్ళఁ జాటుచున్నది." అని వ్రాయఁబడియున్నది.

ఈయాక్షేపమునకుఁ బ్రస్తుతు లగు వెలమవీరులం దన్వయము క్రిందిరీతిగ నున్నది. రాజరాజుశాసనమున రెడ్డికులమునకు యముని వంటివాఁ డైనపల్లవరాయఁ డుండె నని చెప్పినందున రెడ్లకు విరోధులు పల్లవులని యేర్పడుచున్నది. వెలములు రెడ్లకుఁ బ్రతిస్పర్థులై యుండిరని చరిత్రములలో నుండినందున ఆపర్టుగారు పల్లవులే వెలమలని చెప్పుట సరియైన దగుచున్నది. ఇట్లు పై శాసనమున దుర్జయునివంశజులు నామాంతముల వర్మబిరుదమును బెట్టుకొన్నవా రని చెప్పఁబడినది కూడ వర్మశబ్దభవము వెలమశబ్ద మని శేషగిరిశాస్త్రిలవారు చెప్పుటకు నిదర్శనమగుచున్నది. అసి. ఇందువలన వెలమలు పల్లవులనియు వర్మశబ్దము నామాంతమునఁ బెట్టుకొన్నశూద్రక్షత్రియులనియు ఫలితార్థము తేలఁగలదు. ఈకల్పనము సాహసైకశరణము గా నున్నది దుర్జయవంశజులలో నెవఁడో రెడ్డికులవిరోధి

యగుపల్లవరాయఁడు కలఁడన్నమాత్రమున నావంశజులు పల్లవు
లగుటయు వెలమవారు రెడ్డికులమునకు విరోధులు గానుండి రను
టను బట్టి వారు పల్లవులలోఁ జేరుటయు దురూహాముగ నున్నది.
కమ్మవారును రెడ్లకుఁ బ్రతిస్పర్థులై యుండి రని వారే వ్రాసి
యున్నారు కదా! అట్టికమ్మవారిప్రత్యభిజ్ఞకు విషయము గాక వెలమ
వారు మాత్రమే యెటులైరో తోఁపక యున్నది.

ఇట్లు దుర్జయవంశజులు నామాంతమున వర్మశబ్దముఁ దెచ్చి
పెట్టుకొని యుండి రని చెప్పుటచేత వారే వెలమ లని ప్రత్యభిజ్ఞ చేసి
యున్నారు. చాళుక్యులు కదంబులు నామాంతమున వర్మశబ్దమును
పెట్టుకొన్నవా రని చెప్పినరావుగారు వారిప్రత్యభిజ్ఞకు విషయము
కాకుండ నెట్లుచేసిరో తోఁపకయున్నది. ఇదియొకటి. వెలమశబ్దమునకుఁ
బ్రకృతియైన వర్మశబ్దము జాతిక్షత్రియుల నామాంతముల శాస్త్ర
సిద్ధమైయున్నది గాక పల్లవులు మధ్యను దెచ్చిపెట్టుకొన్న వర్మశబ్దమే
యని నిశ్చయించినారు. దీనికిఁ బ్రమాణము చూపఁజాలరు. గౌణ
ముఖ్యము లగు వర్మశబ్దములు రెండున్నపుడు ముఖ్యమును వదలి
యముఖ్యము నాశ్రయించుట శాస్త్రయుక్తులకు దూరముగదా!

ఇదిగాక యీశాసనమునుబట్టి దుర్జయవంశజులు పల్లవులై
వారు వెలమలై యుండిరని వీరియూహ సరియైయుండెనేని రాజరాజు
నాఁటికి వెలమలు వర్మాంతనామములు గలిగియే యుండిరనవలయు.
అట్లగునపు డక్కాలపు వెలమలు నంతకుఁ బూర్వపు వెలమలు వర్మాంత
నామములతో వ్యవహరింపఁబడుచుండవలెను. అట్లులేదు. రాజరాజు
పదునొకండవశతాబ్దమువాఁడు. నామిరెడ్డి బేతిరెడ్డి ప్రపితామహుఁడగు
ముంజరాజు తద్వంశ మూలపురుషుఁ డగు భీమరాజు బేతాళనాయని
నుండి హేమాద్రిరెడ్డి వఱకుఁ బదితరములవారు శాసనగ్రంథములందు
వర్మాంతనామములు గలవారుగాఁ జూపట్టరు. అట్లగునపుడు వారే

వి కనుప్రత్యభిజ్ఞ యెటులు గలుగును? కావున నీకల్పనంబు సాహసైక కరణం బని వక్కాణించెదను.

ఇంకొక విశేషము. నామాంతమున వర్మశబ్దము గలవారు శూద్రక్షత్రియు లని పై శ్లోకము వేనోళ్ళఁ జాటుచున్నదఁట. ధర్మ శాస్త్రమూలం బట్టి వారు క్షత్రియు లనియే యున్నది కాని శూద్ర క్షత్రియు లని లేదు. పైశ్లోక మీయర్థమును బోధించునేమో వారు మఱియొకసారి పరిశీలింపవలసి యున్నది. ఇదిగాక శూద్రక్షత్రియు లనుట యుపపన్నంబు గాదు. శూద్రత్వము క్షత్రియత్వము విప్రతి షిద్ధధర్మంబులు. అయ్యవి యొక్కచోట నుండవు. తత్త్వచంద్రికలో చిదచిద్విశిష్టబ్రహ్మమున కేకత్వము చెప్పెడువారిమతముపై "నాద్యః ఏక త్వాసిద్ధేః నహివిశేషణవిశేష్య తత్సంబంధానాం త్రయాణా మేకత్వం సంభవతి శూద్రో యం బ్రాహ్మణ ఇతివ ద్విప్రతిషేధాత్" అని వ్రాయఁబడినది. అట్లు శూద్రత్వక్షత్రియత్వములు గూడ విప్రతిషిద్ధ ధర్మంబు లగుటం జేసి యొకవ్యక్తియం దుండఁజాలవు కదా!

నాల్గవయాక్షేపము. "ప్రాచీనశాసనముల వెలమశబ్ద మెచ్చట నైనఁ గలదా యని విచారింపఁగా మొదటి కులోత్తుంగచోడచక్రవర్తి కుమారుఁ డైన రాజరాజచోడగంగుచే వ్రాయింపఁ బడిన టేకిశాసన ములో (వెలమనూళ్ళు) లను నొకతెగవారు తెలికతెగవారిలోఁ గల రని కనుపట్టుచున్నది. తాము సహస్రశాఖాన్వయగోత్రుల మనియు మనుకులక్షత్రియుల మనియుఁ దమశాసనములలోఁ దెలికతెగవారు చెప్పుకొనుచున్నారు. ఏది యెట్టు లున్నను వెలమవారెల్లరు నొక్క తెగలోనివారు కారు. ఇట్లే రెడ్లుకూడ నొకతెగలోనివారు కారు" అని వ్రాయఁబడినది.

ఇయ్యది చూడ శకుంతలావణ్యశబ్దము విని భరతుఁడు శకుంత లను స్మరించినయట్టు వెలమనూళ్లు అనుశబ్దమును విని రావుగారు

వెలమలను స్మరించినయట్లు లున్నది. దృఢతరసంస్కార మనుద్బోధక సమవధానమున విషయస్మారకము గాక మానదు కదా! వెలమ నూళ్లుశబ్దగత వెలమశబ్దము నిరర్థక మని తోఁపక యే కాఁబోలు నేమో ప్రబలాధార మబ్బె నని తెలికతెగలోఁ గూడ వెలమలు గలరనియుఁ దన్మూలమున వెలమవార లెల్ల నొక్క తెగలోనివారు కారనియు వ్రాయుచున్నారు. ఇదిగాక యీశాసనప్రకారము రాజరాజచోడ గంగునాఁటికి వెలమలు వెలమనూళ్ళని వ్యవహరింపఁబడుచుండిన ట్లుదాహరణ మగపఱచిననే రావుగారియూహ నిలుచును. అటు లగపఱుపఁ జాలరు.

ఒకవేళ «నేదియెట్టులున్నను» అనుటచేత దీనియందు దౌర్బల్యమును వారే యగపఱచి యుండఁగాఁ దన్మూలమున వెలమవా రెల్లరు నొక్క తెగలోనివారు కారని వ్రాసినట్లు భావించుట తప్పని యుందురేని «ఏదియెట్టులున్నను» అనుటచేత నీయూహయందును «శబ్దవ్యుత్పత్తియెటులుండినను" అనుటచే వెలమశబ్దనిర్వచనమునందును పేరు వ్రాయమిచేత వెలమవారు మిశ్రజాతివారని చాటుచున్న చరిత్రమునందును దౌర్బల్యము తమయంతరంగమునకే తోఁచియున్నచో వెలమవారలెల్ల నొక్క తెగలోనివారు కారని వ్రాయుట యుచితం బని యెవరైనం జెప్పఁగలరా! ఇట్టివారు ప్రమాణప్రదర్శనప్రయాసము వెట్టుకొనక నూరక తోఁచినదూషణము లన్నియు గణపాతముగ వ్రాసి ఇది వెలమవీరులచరిత్రము అని వ్రాసియున్న నీతంటాలెవ్వియుఁ బ్రసక్తింపకుండును.

ఇప్పుడొక్కటి తెలియఁదగినది. అగ్రిమగ్రంథమున కుపక్రమవాక్యము «పద్మనాయకులు" అని చూపట్టుచున్నది. అయ్యది యింతకుఁ బూర్వము పద్మనాయకేతరులచరిత్ర మనియు నిదిమొదలు పద్మనాయకచరిత్ర మనియు బోధించు నని సామాన్యదృష్టికిఁ దోఁచును.

ఇదివాస్తవమైనచో వెనుకఁ బద్మనాయకప్రస్తావము లేక యుండ వలెను గదా! అట్లు లేదు. మఱేమన్న “కొండవీటి రెడ్లకును పద్మనాయకులకును జరిగినయుద్ధములు చరిత్రములందు సుప్రసిద్ధములు” అని వారికివారికి విరోధము చూపి, “రెడ్డికులకాలపల్లవరాయః” అనుదానితోఁ బద్మనాయకులకు సంబంధము కలిపి, పై పండితుల యభిప్రాయముతో నైకకంఠ్యము నుపపాదించినారు. దీనింబట్టి చూడఁగా వెనుకవ్రాసినదంతయుఁ బద్మనాయకులను గూర్చియే యన వలసి వచ్చును. ప్రకరణాదిని “వెలమవీరులు కొందఱు” అని మొదలుగ వ్రాసినవాక్యము గూడ నీయర్థమునే బలపఱచుచున్నది. కాదేని పద్మనాయకేతరు లగు వెలమలు కాకతీయులయొద్దఁ బ్రసిద్ధికెక్కినయట్లు చరిత్రములలోఁ జూపవలసి యుండును. కాఁబట్టి యీప్రకరణమంతయుఁ బద్మనాయకులను గుఱించియే వ్రాయఁబడిన దని యెన్నం దగి యున్నది.

ఇఁకఁ బద్మనాయకులచరిత్ర మాట. రావుగా రిదివఱకుఁ బ్రమాణోపన్యాసప్రయాసమును బుచ్చుకొని యుండిరి. ఇపుడు శాసలకు వచ్చిరి. చూడుఁడు “వెలమలలో నొకతెగవా రని చెప్పంబడెడి పద్మవెలమలే పద్మనాయకుల మని చెప్పుకొనుచున్నారు. సత్యైకదృష్టితోడను నిష్పక్షపాతబుద్ధితోడను విమర్శించి చూచినపక్షమునఁ బద్మనాయకులు కేవలము వెలమలలోనుండి యేర్పడినవారుగాఁ గనుపట్టును.” అని వ్రాయుచున్నారు. ఇందుఁ బ్రమాణములప్రస్తావమెత్తకొనకయే “సత్యైకదృష్టితోడను నిష్పక్షపాతబుద్ధితోడను” అని వ్రాయుచున్నారు.

ఒకవేళఁ దరువాతఁ బ్రమాణములను జూపఁగల రన్నచో ముం దీవిషయము విమర్శింపవలసి యున్నది. దీనిం గూర్చి వా రేయే ప్రమాణములను జూపఁగలరో అయ్యవి పైఁ బేర్కొనంబడిన శ్రీనాథ

భీమఖండాదులకన్నను శిలాశాసనాదులకన్నను బ్రబలము లై యుండి
నని వారియిష్టసిద్ధి కాఁగలదు. వానికి సమబలము లై యుండెనేని
అవుడు పరస్పరవిరోధమునఁ బ్రమేయసిద్ధి కానేరదు. దుర్బలము లై
యుండెనేని అవి ప్రదర్శించుట నిరర్థక మని వ్రాయం బనిలేదు. వా
స్తవస్థితిలో వా రగపఱచెడుప్రమాణములు నే నుదాహరించిన ప్రమా
ణములకన్నఁ బ్రబలములు కాని సమబలములు కాని వై యుండ వని
నానిశ్చయము. ఎందుకనిన. శ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణములలో శ్రుతికి
శ్రుతియు స్మృతికి స్మృతియు ఇతిహాసంబున కితిహాసంబును పురాణ
మునకుఁ బురాణంబును సమబలంబులుగా నుండును గాని శ్రుతికి
స్మృతియు స్మృతికిఁ బురాణంబును మొదలుగా సమబలంబులుగావు.
ఇయ్యది «శ్రుతిస్మృతివిరోధేతు శ్రుతి రేవ బలీయసీ" ఇత్యాది
ప్రమాణంబువలనఁ దెలియం దగును. అట్లు ప్రసిద్ధమహాకవినిబద్ధ
గ్రంథముల కట్టిగ్రంథములును శాసనములకు శాసనములను సమబల
ములు కాఁగలవు. కాని యనామధేయపురుషప్రణీతములును బుక్కటి
పురాణములును గ్రైఫీయుతులును స్వకపోలకల్పితములును సమబల
ములు కాఁజాలవు. కాఁబట్టి వారగపఱచెడుప్రమాణము లెవ్వియో
యెంతమాత్రము విశ్వసనీయములో విచారించిన నది తేటపడఁ
గలదు. వారు వ్రాసినప్రథమప్రమాణ మిట్లున్నది —

«వెలుఁగోటివారి వంశచరిత్రమునందు వీరు నాల్గవవర్ణములో
నత్యుత్తమ మైన పద్మనాయకకులమువారు. ఇందుఁ బద్మనాయకుం
డనఁగాఁ బద్మబాంధవుం డగుసూర్యుఁడు. అని వ్రాయఁబడియుండియు,
ఏకారణముచేతనో—లేదా పద్మనాయకుం డనఁగా పద్మపతియను
రాజు...ఇట్లు కాఁగా వారు పద్మపతివలనఁ బహుకాలము జాత్యుచిత
సంస్కారశూన్యులై యొక తెగవారుగా నేర్పడి శూద్రప్రాయు లై
యున్నందున నేకులమువారనియుఁ జెప్పుటకు వీలులేక పద్మనాయక

కులమువా రని వ్యవహరింపఁబడుచు వచ్చిరి...పద్మనాయకకులము యొక్క యుదంత మెఱుంగకయే నాల్గవవర్ణములో సత్యుత్తమమైన దని వ్రాయుటయు వింతగ నున్నది. చతుర్థవర్ణములోఁ జేరిన తక్కిన శాఖలవారికంటె నెట్లుత్తమమైనదో ప్రమాణములు చూపింపకపోవుట వలన సందేహదుష్టమో విశేష ముండెనని బోధపడక పోదు. రావువంశీయచరిత్రమునందు—ఏకులమువా రనియుఁ జెప్పుటకు వీలులేక పద్మనాయకకులమువా రని వ్యవహరింపఁ బడుచువచ్చి రని తేటతెల్లము సేయుచుండ వేఱుగ వ్యాఖ్యాన మేల ?" అనువఱకుఁ గలగ్రంథము.

ఇదంతయుఁ బ్రమాణభ్రాంతితో వ్రాసినవ్రాఁతయ కానిప్రమాణము గాదు. ఇందు "ఏకులమువా రనియుఁ జెప్పుటకు వీలులేక పద్మనాయకకులమువా రని వ్యవహరింపఁ బడుచువచ్చిరి" అనునది వీరికి ముఖ్యప్రమాణముగఁ దోఁచినది. కాఁబట్టియే క్రిందగీరగీసి చూపినారు. దీని పూర్వోత్తరసందర్భముఁ బరిశీలించి యుండినచో నిట్లు వ్రాయరు. దీనికిఁ బూర్వసందర్భమున "అతఁడు (మహాపద్మపతి) సూర్యచంద్రవంశజు లగురాజులను...కారాగృహమున నుంచె... ఇట్లు కాఁగా వారు పద్మపతివలన బహుకాలము జాత్యుచితసంస్కారహీనులై యొకతెగవారుగా నేర్పడి శూద్రప్రాయులై యున్నందున" అని వెలుగోటివారి వంశచరిత్రలోను,

"కారాగృహే వర్తమానా స్స్వాచార పరివర్జితాః
క్షత్త్రివేషవిహీనాశ్చ శస్త్రాస్త్రపరివర్జితాః
స్నానసంధ్యావిహీనాశ్చ హోమకర్మవివర్జితాః
వేదోక్తాచారహీనాశ్చ శూద్రాచారైకతత్పరాః
శూద్రానీతోదకం సమ్యగ్గృహ్యమాణాశ్చ భూమిపాః
మత్స్యమాంసాదనాశ్చైవ శూద్రా ఇవ శిఖావృతాః
...సందస్యచ నమస్కారం కృత్వాముక్తాశ్చ తేనవై

నిరాకృతాశ్చ తేనైవ నందేనైవ దురాత్మనా
...వింధ్యస్యదక్షిణేభాగే సముద్రప్రాంతమంశ్రితాః
కళింగాంధ్రవిదర్భాంగదేశా నాగత్యభూమిపాః
తదాదిభూమిపాలాశ్చ సూర్యసోమసముద్భవాః
పూర్వోక్తేన ప్రకారేణ భవిష్యంతి న సంశయః"

అని మార్కండేయ పురాణవచనములు రావువంశీయచరిత్రలోను వ్రాయఁబడియున్నవి.

వీనింబట్టి పద్మపతివలనఁబరాభూతులై స్వకర్మపరిభ్రష్టులై యివ్వటి సందర్భమునుబట్టి పద్మనాయకకులము వారని వ్యవహరింపఁబడుచు వచ్చినవారుసూర్యచంద్రవంశజులగు క్షత్రియులని యెట్టివారికినిబోధపడకపోదు. అట్లుండినవారెవరోవారు సూర్యచంద్రవంశపురాజులై నందునవారే యీపద్మనాయకులని చెప్పినపుడు వీరిజాతి కేమి యపకర్ష రాఁగలదు? క్షత్రియత్వరూపవస్తుస్థితికి భంగము లేదుగదా! ఇంతమాత్రమున రావుగారు పద్మనాయకకులమున కెద్దియో యపకర్ష ఘటిల్లునటులెంచి యీవాక్యమును దెచ్చి క్రింద గీరగీసి చూపుట పూర్వోత్తర సందర్భార్థపరిజ్ఞానము లేక యసస్పష్టము గాక మానదు.

ఇంకొకవింత. రావువంశీయచరిత్రమునందు "ఏకులమువారనియుం జెప్పుటకు వీలులేక...వచ్చిరని తేట తెల్లము సేయుచుండ వేఱుగ వ్యాఖ్యాన మేల" అనివ్రాసినారు. ఈవాక్యమాగ్రంథములోనే లేదు. ఇట్టిదాని నాగ్రంథస్థముగా నెట్లు వ్రాసిరో తోఁపకయున్నది. వెలుగోటివారివంశచరిత్రమునందు అని వ్రాయఁబూని పొరపాటున నిట్లు వ్రాసిరో ముద్రణప్రమాదమో తెలియరాదు.

ఇంతకన్న నింకొకవింత. రావువంశీయచరిత్రమున మార్కండేయపురాణస్థములుగా వ్రాయఁబడినపద్మపతికి సంబంధించిన పైశ్లోకముల నన్నింటిని వ్రాసి తరువాత "దీనినంతయుఁ జదివివపిమ్మట శూద్ర

వేషధారులగు క్షత్త్రియులు కొందఱున్నట్లుగా గ్రహింపఁ గలరు. అట్టివా రాంధ్రాదిదేశములలోనే స్థిరపడిన ట్లుండుటం బట్టి వారీపద్మనాయకు లను నామమున నుండినశాఖవారుగా ననుమానింపఁ బడుదురు. అట్లుకా రనువా రట్టివారు మఱియొక రున్నారని చెప్పఁగల "రేమో యోచించి చెప్పంగో రెదము" అని గుడుజాడ శ్రీరామమూర్తి గారు వ్రాసియున్నారు." దానింజూచి రావుగారు "రావువంశీయ చరిత్రకారునకుఁ గూడ సంశయము తోఁచి స్పష్టముగఁ జెప్పఁజాలక... అనుమానింపఁబడుదురు. అని వ్రాసినా" రని క్రింద గీరగీసి చూపినారు.

ఈవ్రాఁత ఆపదమునకుఁగలపూర్వోత్తరసందర్భము లెవ్వియో దాని నిట గ్రంథకర్త యేయభిప్రాయమున వ్రాసియున్నాఁడో యెట్లు సమన్వయించునో అనునవి విచారింపక వ్రాసినట్లు తెల్లం బగుచున్నది. వారు వ్రాసినపూర్వోత్తరసందర్భములను బట్టి చూడఁగా, అట్టిశూద్రవేషధారులైనక్షత్త్రియు లాంధ్రాదిదేశములలోనె స్థిరపడిన ట్లుండుట వలనను అట్టివారీపద్మనాయకులు గాక మఱియొకరు లేకపోవుటవలనను ఈపద్మనాయకనామముగలవారే పైపురాణములోఁ జెప్పఁబడిన శూద్రవేషధారు లగుక్షత్త్రియు లని యనుమానింపఁ బడుదురు. అనఁగా, అనుమానప్రమాణముచే వీరుగానే స్థిరపడుచున్నారు అనునర్థమగుచున్నది. కాఁబట్టి యిట ననుమానమనునది "ప్రత్యక్షానుమానోపమానశబ్దాః ప్రమాణమ్" అనుసూత్రోక్తము లగు నాలుగు ప్రమాణములలో నొక్కటి. ప్రమాణ మనఁగా బ్రమాకరణము. ప్రమ యనఁగా యథార్థజ్ఞానము. శ్రీరామమూర్తిపంతులుగారు శాస్త్రసిద్ధార్థము నెఱింగియే యిట ననుమానింపఁబడుదురు అని వ్రాసినారు. దీని కిట్టి యుక్తముండఁగా వీ. రావుగారు "రావువంశీయచరిత్రకారునకుఁ గూడ సందియము తోఁచి స్పష్టముగఁ జెప్పఁజాలక" అని వ్రాయుట చూడ నీయర్థము బోధపడక వ్రాసినట్లు తెల్లము గాకపోదు. ఆగ్రంథకర్తకు

సంశయార్థమే యభిమతమై యుండినచోఁ "అట్లు కాదనువారు అట్టి వారు మఱియొక రున్నా రని చెప్పఁగలరేమో యోచించి చెప్పఁ గోరెదము" అని యుత్తరవాక్యమును వ్రాయరు. ఇట్లు వ్రాసిన శ్రీరామమూర్తిగారికి అట్టివారీపద్మనాయకులే కాని యన్యులు గారని నిశ్చయ మున్నట్లు తేటపడుచున్నది. కాని వారో మఱియొకరో అని వారికి సంశయ మున్నట్లింతమాత్ర మేర్పడదు. కాఁబట్టి యింత మాత్రము పూర్వోత్తరసందర్భములను గనిపెట్టి గ్రంథకర్తయభిప్రాయ మిటు లుండునని నిర్ధారింపక "రావు...సంశయము తోఁచి స్పష్టముగఁ జెప్పఁజాలక" అని వ్రాయుట యెంతో వింతగా నున్నది.

ఇదిగాక సంశయమునకు నిశ్చయమునకు నెంతో భేదము గలదు. సంశయమనునది విరుద్ధకోటిద్వయావగాహిజ్ఞానము. స్థాణువా పురుషుఁడా అనుచోటఁ బరస్పరవిరుద్ధంబు లగు (ఒకటి యుండిన చోట మఱియొక్కటి యుండనట్టి) స్థాణుత్వము పురుషత్వము చేరి యుండుటను బట్టి యది సంశయంబునాఁ బరఁగు. ఇట్లగుటవలన శ్రీరామమూర్తిగారివాక్యములు వారికి సంశయ మున్నట్లు తెలుపునా? నిశ్చయ మున్నట్లు తెలుపునా? అని విచారించినచో నెట్లేర్పడఁ గలదో కొంచెము చూచి యావల రావుగారివ్రాఁత యోగ్యాయోగ్యముల నిర్ధారింతము. శ్రీరామమూర్తిగారివాక్యము లిటులున్నవి. "అట్టివా రాంధ్రాదిదేశములలోనే స్థిరపడి యుండినట్లు చెప్పినందున వారీపద్మనాయకనామమున నున్నవారు గా ననుమానింపఁబడుదురు" అని.

ఇందుఁ బద్మనాయకులు గా ననుమానింపఁ బడుదు రని యేకకోటియే యున్నది కాని పద్మనాయకులా మఱియొకరా యని కోటిద్వయము లేదు. దీనిహేతువాక్యము చూచిన నేకకోటిసాధకముగనే యున్నది. అయ్యది ఆంధ్రాదిదేశములో వసించి శూద్రవేషము ధరించి పద్మనాయకపదముతో వ్యవహరింపఁ బడుట యనునది. ఇది

రెండు హేతువులుగా నెంచినను విరుద్ధకోటిసాధకములు గావు. దీని యనంతరము "అట్లు కా దన్న వారట్టివారు మఱియెవరైనఁ గల రేమో యోచించి చెప్పఁ గోరెదము" అని వ్రాయఁబడినవాక్యము చూచినను నిశ్చయమునే స్థిరపఱచుచున్నది. సంశయ మున్నవారు "ఇట్టివారు మఱియొక రుండిన నుండవచ్చు" నని కదా వ్రాయుదురు. వీని నన్నింటిని బట్టి చూడఁగా రావువంశీయులచరిత్రగ్రంథకర్తలు పైవాక్యము తమనిశ్చయము దెలుపుటకై వ్రాసినవారే కాని సంశయమును దెలుపుటకుఁ గా దని ప్రాజ్ఞు లెఱుంగఁగలరు.

ఇట్లుండఁగా మనరావుగారు "రావువంశచరిత్రకారునికిఁ గూడ సందియము తోఁచి స్పష్టముగఁ జెప్పఁజాలక యనుమానింపఁబడుదురు అని వ్రాసినా" రని క్రింద గీర గీసి వ్రాయుట స్వాజ్ఞానప్రకటనమునకే గాని వేఱు గాఁ దోఁపదు. ఇట్టియపార్థములను అనర్థములను ప్రోవు చేసికొని వెలుగోటివారివంశచరిత్రము రావువంశీయచరిత్రములలోని కొన్నివాక్యములు స్వాభీష్టము నీడేర్చునన్న సంపూర్ణవిశ్వాసముతో "నద్వైతైకదృష్టితోడను నిష్పక్షపాతబుద్ధితోడను... గనుపట్టదు" అని నిశ్శంకముగాఁ బ్రకటించుట వీరిపాండిత్యప్రతిభలను ధైర్యసాహసములను గ్రంథరచనోచితజ్ఞతను వేనోళ్ళఁ జాటుచున్నదని వేఱుగ వ్రాయ నక్కఱలేదు. ఇందువలన "పద్మనాయకు లొకప్పుడు" అని మొదలు 275 పేజీలో "లేశమాత్రము సంశయము లేదు" అనువఱకుఁ గలరావు గారిద్వితీయ ప్రమాణగ్రంథము దత్తజలాంజలి యైనది.

ఈమూఁడు పేజీలమధ్యను నిరసింపఁ దగినవిషయములు కొన్ని గలవు. అయ్యవి "పద్మనాయకుఁ డనఁగాఁ బద్మబాంధవుఁ డగుసూర్యుఁడు అని వ్రాసియు, నేకారణముచేతనో, లేదా పద్మనాయకుఁ డనఁగాఁ బద్మపతి యనురాజు అని వ్రాసినా" రనియు "పద్మనాయకుఁ డనుఁ వాఁ డెవ్వఁడో వీరికి బోధపడలే" దని పైవాక్యములను బట్టి తెలి

యుచున్నది॥ అనియు "వెలమకులము వారికందఱకుఁ బద్మనాయకుఁడు మూలపురుషుఁ డని చెప్పుటకుం గతియాధార మెయ్యదియుఁ గానం బడదు" అనియు "పద్మనాయకకులముయొక్క యుదంత మెఱుంగకయే నాల్గవవర్ణములో నత్యుత్తమ మైనదని వ్రాయుటయు వింతగా నున్నది" అనియు "చతుర్థవర్ణములోఁ జేరినతక్కిన శాఖలవారికంటె నెట్లధిక మైనదో ప్రమాణములుచూపింపకపోవుట వలన సం దేదియో విశేష ముండె నని బోధపడక పోదు" అనియు, "పద్మనాయకు లొకప్పుడు క్షత్త్రియులుగా నుండిశూద్రు లైపోయి రని తెలుపుచు నందులకుఁ బ్రమాణముగా ననేకక్షత్త్రియులు శూద్రు లైపోయి రని పురాణములలోనికొన్ని వాక్యములనుబ్రకటించిరి. అయ్యవి...వసిష్ఠకౌండిన్య ధనంజయకాశ్యపగోత్రజాతులైన రాచవారినిగూర్చి చెప్పఁబడినవాక్యములు గాని పద్మనాయకులనుగూర్చి చెప్పినవి కావు" అనియు, "ఇట్టి వలిశూద్రులు క్షత్త్రియులై రనుటకుఁ గారణము వర్ణాశ్రమధర్మములోఁ జేరినకులముచేతఁ గాక క్షాత్త్రమును దాల్చి భూమిని జయించి పాలించుటయని చెప్పవచ్చును. అట్టివారు పదునెనిమిదిజాతులలోను గూడ నుండి రనుటకు లేశమాత్రము సంశయము లేదు" అనియు నేడు విషయములు గలవు.

ఇందు "వ్రాసియుండియు నేకారణముననో" అనుమొదటి విషయము విమర్శింపఁ బడుచున్నది. ఇట్లు రావుగారు వ్రాయుట కేమి కారణమో తెలియదు. ఒకవేళఁ బ్రకారాంతరావలంబనమున నర్థభేదమున్నచోఁ బూర్వార్థము పొసంగదని కాఁబోలు వారే ప్రకారాంతరము నవలంబించినా రని వ్రాసినను వ్రాయవచ్చును. అట్లు లేదు. పక్షద్వయమునను బద్మనాయకులు తొలుత క్షత్త్రియు లనువివక్షితార్థమునకు భంగ మేమియు లేదు. "తదాది భూమిపాలాశ్చ సూర్యసోమసముద్భవాః" అనికదా తత్ప్రకరణస్థమార్కండేయపురా

ణవాక్య మున్నది. భిన్నార్థములందుఁ బోలె సమానార్థములందును వ్యుత్పత్తిభేదాశ్రయణము సంప్రదాయసిద్ధముగనున్నది. కాన "నేకారణముచేతనో" యని వ్రాయుట కవకాశము లేదు. దీనిపైఁ బూర్వసమాసమున సూర్యవంశక్షత్రియులనియు నుత్తరసమాసమున సూర్యచంద్రవంశక్షత్రియు లనియు నర్థభేదము కల దన్న యాక్షేపము తోఁచును. అటులైనను క్షత్రియు లనుమాయుద్దేశ్యమునకు భంగము లేదు. ఇదిగాక ద్వితీయసమాసమున సూర్యచంద్రవంశజు లని యర్థమైనను ప్రథమసమాసానుగుణముగ నందలి సూర్యవంశక్షత్రియు లనునర్థమును గ్రహించుటయం దేమియు విరోధ ముండదు. నానార్థకస్థలములోఁ బ్రకరణానుగుణం బగునర్థమును గ్రహించుట శాస్త్రసమ్మతం బైయున్నది. కాఁబట్టి రావుగా రట్లు వ్రాయుట యుచితంబు గాదు.

ఇఁక "పద్మనాయకుఁ డనునాతఁడెవ్వఁడో వీరికిఁ బోధపడలే" దనునది విమర్శింపఁ బడును. వెలుగోటివారి వంశచరిత్రములో "పద్మనాయకుఁ డనగాఁ బద్మబాంధవుఁ డగుసూర్యుఁడు. లేదా పద్మపతి యనురాజు" అనువాక్యములు పద్మనాయకుఁడు సూర్యుఁడో పద్మపతి యనురాజో కాఁదగు నని తెలుపుచుండఁగా రావుగారిట్లువ్రాయుట యనుచితంబు. ఒకవేళ నాపదమున కాయర్థములు కావని. నిశ్చయ మున్నయెడల నెటులు కావో తత్ప్రకారము నిరూపించి యిందువలన వీరికిఁ బద్మనాయకుఁ డనువాఁ డెవ్వఁడో బోధపడలే దనివ్రాయుట సముచితంబుగా నుండెడి. అట్లు నిరూపించినవారు కారైరి. ఒకవేళ 285 పేజీలో పద్మఁ డనఁగా బ్రహ్మనాయనియన్నయగు బాదన్న. అతఁడు నాయకుఁడుగాఁ గలవారు పద్మనాయకు లని వ్రాయఁబోవుచున్నారు. అర్థసూక్ష్మము వీరికి బోధపడలేదని యాశయ ముండును కాఁబోలు. అయ్యది యవిచారసిద్ధ మని తరువాత నిరూపింపఁగలను.

ఇఁక "వెలమకులమువారి కందఱకుఁ బద్మనాయకుఁడు మూలపురుషుఁ డని చెప్పుటకుం గలయాధార మెయ్యదియుఁ గానంబడ" దనునది విమర్శింపఁబడును. స్థూలదృష్టి కీయాక్షేపము తోఁచినను విమర్శించి చూచిన దీని కవకాశము కానరాదు. ఎందుకనిన. సామాన్యవాచకశబ్దములకుఁ బ్రకరణాదులను బట్టి కొన్నిచోటుల విశేషపర్యవసానము గూపట్టుచున్నది. ఉద్యానప్రదేశమున నుండి వృక్షము లన్నియుఁ గడు శోభిల్లుచున్న వని ప్రయోగించినపుడు వనప్రదేశము ననుసరించి యావనమున నున్నవృక్షము లన్నియు నని సామాన్యవాచక మగువృక్షశబ్దమునకు నన్నిశబ్దమునకును విశేషపర్యవసాన మనుభవసిద్ధమై యున్నది. అట్లు వెలుగోటివారిచరిత్ర మనుప్రకరణమును బట్టి వెలమలంద అనుచోటి సామాన్యవాచక మగు వెలమపదము అందఱు అనుసర్వనామపదము పద్మనాయక వెలమలందఱు అని విశేషపర్యవసాయి యగుచున్నది. ఇదిగాక "కులమువా రందఱు పద్మనాయకకులమువా రని వ్యవహరింపఁ బడుచున్నారు" అనునుత్తరవాక్య సందర్భమును బట్టి యెవరు పద్మనాయకకులమువా రని వ్యవహరింపఁ బడుచున్నారో ఆకులమువా రందఱు ఆవెలమవా రందఱు అనియర్థము సిద్ధ మగుచున్నది. ఇయ్యది ఛాగపశున్యాయసిద్ధ మగువిషయము. ఇందువలనఁ బైదోషము ప్రసక్తింపదు.

ఇఁక "పద్మనాయకులయొక్క యుదంత మెఱుంగక యే నాల్గవవర్ణములో నత్యుత్తమ మైనదని వ్రాయుట వింతగా నున్నది. చతుర్థవర్ణములో... బోధపడక పోదు." అనునవి విమర్శింపఁ బడును.

వీనింగూర్చి మొదలిది తెలియఁ దగియున్నది. ఇపుడు రావుగారు పద్మనాయకులు చతుర్థవర్ణమువా రనుటను గూర్చియు ఆవర్ణములో వీరత్యుత్తము లనుటను గూర్చియు విప్రతిపన్ను లైనట్లుతోఁచెడి.

మొదటిపక్షమునకు వెనుక నుదాహరింపఁబడినగ్రన్థములు శాసనములు మొదలగునవి యే చాలినంతసమాధానము లగుచున్నవి. రెండవ దానికిఁ బంటవారిని వర్ణింపఁబూని తద్విరుద్ధకోటిలో నున్నపద్మనాయకుల నాదియందుఁ జెప్పినశ్రీనాథమహాకవియే సమాధానము చెప్పఁ గలఁడు. శూద్రులలో నుత్తములుగా గణింపఁ బడుచున్న కమ్మ కాఁపు మొదలగుతెగలవారలలో నగ్రగణ్యులుగఁ బద్మనాయక వెలమలను జెప్పినందున వారలయం దెద్దియో విశేష ముండునని బోధపడక పోదు కదా! అయ్యది శక్కినశాఖలవారికన్న నత్యుత్తమత్వమే కాఁదగి యున్నది. మఱియుఁ జతుర్థవర్ణములో వీరత్యుత్తములనుట కింకొకనిదర్శన మున్నది. వీరలయందుఁ బద్మజశబ్దము ప్రయోగింపఁ బడుచున్నది. అయ్యది వీరు భగవత్పాదపద్మమునజన్మించుటం జేసికలిగినది. శూద్రులందఱును హరిపాదపద్మజు లయి యుండినను వారలయం దాశబ్దము ప్రయోగింపఁబడక వీరియందే ప్రయోగింపఁబడుటవలన వీరలయం దెద్దియో విశేష ముండునని బోధపడకపోదు. అదియే వీరుత్తములనుటకుఁ నిదర్శనము.

ఈవిషయములో రావుగారు 278 వ పేజీలోఁ గ్రిందివిధముగ నాక్షేపించినారు. "విష్ణువుయొక్క పాదపద్మమునందు జన్మించుటచేతనే వీరికిఁ బద్మజు లనిపేరు గలిగిన దనియు నందువలననే పద్మనాయకు లనునామము వహించి రనియుఁ జెప్పుట సయుక్తికముగాఁ గనుపట్టదు. ఎందుకనిన. విష్ణుపాదోద్భవసంభవులమని కమ్మవారు పంటరెడ్లు మొదలగుతెగలవారెల్లరును జెప్పుకొనుచున్నవారయినను వారలకుఁ బద్మనాయకులనుపేరు గ్రంథములను వినంబడదు." అని. ఇది శబ్దశక్తిస్వభావమును దెలియక వ్రాసినవ్రాఁతగా నున్నది. శబ్దశక్తి, యోగము రూఢి యోగరూఢి అని ముత్తెఱంగులై తన్మూలమున శబ్దములు యౌగికములు రూఢములు యోగరూఢములు అని త్రే

ధాభిన్నములై యుండును. అందుఁ యౌగికములు పాచకాదిశబ్దములు. రూఢములు డిత్థాదిశబ్దములు. యోగరూఢములు పంకజాదిశబ్దములు. యోగమనఁగా నవయవశక్తి రూఢియనఁగా సముదాయశక్తి, కాఁబట్టి యా రెంటితోఁగూడిన పంకజాదిశబ్దములు తదుభయార్థములను జెప్పును. అనఁగాఁ బంకజశబ్దమునకుఁ బంకజనికర్తృత్వము పద్మత్వము రెండును బ్రవృత్తినిమిత్తము లగుచున్నవి. అందువలనఁ బంకజనికర్తయైనపద్మము అనునర్థము వచ్చుచున్నది. దీనింబట్టి మత్స్యమండూకాదులు జలజములు పంకజములు నైనను వానియందుఁ బద్మత్వము లేమిం జేసి జలజపంకజశబ్దము లందుఁ బ్రయోగింపఁ బడక తదుభయముగల పద్మమునందే ప్రయోగింపఁ బడుచున్నవి. అట్లు పద్మజపదము యోగరూఢము. ఇందు యోగార్థము హరిపాదపద్మజనికర్తృత్వము రూఢ్యర్థము పద్మనాయకత్వము, ఏతదుభయము పద్మనాయకులయందే యున్నది కాఁబట్టి పద్మజశబ్దము వారలయందే ప్రయోగింపఁబడుచున్నది. ఇదియు మండూకాదులకన్నఁ బద్మమునందుఁ బోలె నితరులకన్నఁ బద్మజులందుఁ బ్రాశస్త్యమును బట్టి రూఢంబై యుండఁగలదు కానఁ బైయాక్షేపమున కవకాశము లేదు.

ఇదంతయు వీరభద్రరావుగా రెఱింగియున్నచో "పద్మనాయకులయుదంత మెఱుంగక యే నాల్గవవర్ణములో సత్యుత్తమమైన" అని మొదలుగాఁ దమ యెఱుంగమిని బరులయం దారోపింపరు.

ఇఁక నైదవవిషయము విమర్శింపఁబడును. అది యిటులున్నది. "పద్మనాయకు లొకప్పుడు క్షత్రియులుగా నుండి శూద్రులై పోయి రనుటకుఁ బ్రమాణముగ ననేకక్షత్రియులు శూద్రులై పోయి రని పురాణములలో నుండి కొన్నివాక్యములను బ్రకటించి యుండిరి, అయ్యవి వీరిని గుఱించి వ్రాయఁబడినవి కావు.

“వసిష్ఠకౌండిన్యధనంజయానాం
గోత్రోద్భవాః కాశ్యపగోత్రజాతాః
శూద్రా ఇహాత్యంతగృహీతవేషాః,
భూపా భవిష్యంతి కలౌ యుగేహి !”

అని వసిష్ఠకౌండిన్యధనంజయకాశ్యపగోత్రులగు రాచవారిని గూర్చి చెప్పఁబడినవాక్యములు గాని పద్మనాయకులను గూర్చి చెప్పఁబడినవి కావు” అని.

ఇది నిరాధారము. పై శ్లోకమే దీని కాధారమన్న నది సందర్భవశమునఁ బద్మపతిపరాభూతులైనయీగోత్రములరాజులు కలిలో శూద్రప్రాయులగుదురని గూడ బోధించుచున్నది. పద్మనాయకులట్టివారు కారనిగాని రాచవారే యట్టివారనిగాని బోధింపదు “ఇట్లగునప్పుడు వీరీవిషయములనుగూర్చి ప్రమాణము వ్రాయకపోవుటవలన నిందేదియో విశేషముండెనని బోధపడకపోదు” అని స్వోక్తి కవకాశము గలుగఁ గలదు. కాఁబట్టి యీశ్లోకము పద్మనాయకులను గూర్చి చెప్పఁబడినది కాదనుటకును రాచవారిని గూర్చి చెప్పఁబడిన దనుటకును రావుగారు ప్రమాణప్రదర్శనము చేయుట యావశ్యకంబు.

ఇదిగాక నిందు “అనేకక్షత్రియులు శూద్రులై పోయిరని పురాణములలో నుండి కొన్ని వాక్యములను బ్రకటించిరి” అను నుపక్రమవాక్యమును “అయ్యవి... రాచవారిని గూర్చి చెప్పఁబడినవాక్యములు” అను నుపసంహారవాక్యమును జూడఁగా క్షత్రియులు కలిలో జాత్యంతరములలోఁ జేరిరని చెప్పెడు పురాణవచనములన్నియు రాచవారినిగూర్చియే ప్రవర్తించినట్లు రావుగారినమ్మకము కానవచ్చుచున్నది. ఇట్లగుచో బ్రాహ్మణాదివర్ణములలో క్షత్రియులు చేరిరనుభాగవతాదివచనములు విరోధింపఁగలవు.

ఒకవేళ రాచవారిలోను దడితరులలోను ప్రవేశించి రన్నచా నాయితరులు పద్మనాయకులు గూడఁ గావచ్చును గదా! అపుడు రావుగారికి స్వప్రతిజ్ఞాహానియు, స్వానిష్టప్రాప్తియు ఘటిల్లును.

ఇదిగాక యావచ్ఛము లన్నియు వసిష్ఠాదిగోత్ర చతుష్టయము గలరాచవారిని గూర్చినవే యన్నచో క్షత్త్రియు లందఱు నీనాలుగు గోత్రములవారే నై యుండి రని యేర్పడఁగలదు. అక్షత్త్రియులు కలిలో రాచవారగునపుడు పూర్వగోత్రములతోడనే వై యుండవలెఁ గదా! కానిచోఁ బూర్వగోత్రపరిత్యాగమునకు నూతనగోత్ర స్వీకార మునకుఁ బ్రమాణము చూపవలసి వచ్చును. మఱియు నాక్షత్త్రియు లే యీరాచవా రని ప్రత్యభిజ్ఞ చేయుటకు గోత్రములు గాక యితర ములు హేతువులు గావలసివచ్చును. కాఁబట్టి పూర్వగోత్రముల తోడనే రాచవారై రనవలయు. అట్లగునపుడు సూర్యచంద్రవంశజు లైనక్షత్త్రియు లందఱు నీనాల్గుగోత్రములు గలవారే యని యేర్పడఁ గలదు.

> " ఇక్ష్వాకూణా మయం వంశే స్సుమిత్రాంతో భవిష్యతి
> సోమవంశం కలౌ నష్టం కృతాదౌ స్థాపయిష్యతి
> నందాంతం క్షత్త్రియకులం వేదవైదిక సంయుతమ్ "

ఇత్యాదివచనములు కలిలో సూర్యసోమవంశజు లందఱు క్షత్త్రియులు జాత్యంతరు లగుదు రని చెప్పుచున్నవి కదా! ఇట్లగునపు డితరగోత్ర క్షత్త్రియబోధకవచోవిరోధము గూడ వచ్చును.

ఇదిగాక యిందువలనరాచవారెల్లరు నీనాలుగుగోత్రములవారే యని యేర్పడఁగలదు. ఇట్లయిననే కదా పైనాలుగుగోత్రముల క్షత్త్రి యులే యీరాచవా రనుప్రత్యభిజ్ఞ నిలుచును. పూర్వము క్షత్త్రి యులగోత్రములువేఱు, ఇపుడురాచవారిగోత్రములు వేఱు అయినచో

స్త్రీ(వత్య భిక్షకు జీవాతు వెద్దియు లేకపోవును. కాన రాచవారు నాలుగు గోత్రములవారే యని యొప్పక దప్పదు. అట్లగునపుడు ప్రత్యక్షవిరోధము ఘటిల్లును. రాచవారీనాలుగుగోత్రములవారు కాక యనేకగోత్రములవా రగపడుచున్నారు కదా!

ఇదిగాక యీవచనమున "శూద్రా ఇవాత్యంతగృహీత వేషాః" అని చెప్పినందునఁ బైనాలుగు గోత్రములక్షత్రియులు కలిలో విక్కలి శూద్రవేషమును ధరించి యుండఁగల రని తేలుచున్నది. వారివారియనుష్ఠానక్రమ మెటులున్నను బూర్వకాలమున నేమి యిప్పటికాలమున నేమి ద్విజులనుటకు యజ్ఞోపవీతము ముఖ్యమైన గుర్తు గానున్నది. కువలయానందమున "విశ్వప్రసిద్ధతరవిప్రకులప్రసూతే ర్యజ్ఞోపవీతపవహనం హి న ఖల్వపేక్ష్యమ్" అనునది గూడ ద్విజుఁడనుటకు యజ్ఞోపవీతము గొప్పగుర్తని తెలుపుచున్నది కాని వేఱుకాదు. సాధారణముగ లోకమునఁ బగలువేషకాఁడు కూడ ద్విజుని వేషమును దాల్చునపుడు యజ్ఞోపవీతమును ధరించి వచ్చును. కాఁబట్టి శూద్రవేషధారణమునకు యజ్ఞోపవీత ముండఁగూడదు. రాచవారు యజ్ఞోపవీతములను ధరించి వైదికమంత్రములతోఁ గర్మములు జరుపుకొనుచు నిప్పటికి క్షత్రియు లని ప్రసిద్ధిఁ గని యున్నారు. అట్టి వారు "శూద్రా ఇవా త్యంతగృహీతవేషాః" అనునీవచనమునకు లక్ష్యము లెటులు కాఁగలరు? కాన నీయూహ నిలువఁ జాలదు.

ఇదిగాక రాచవారు పద్మసతికి సంబంధించినక్షత్రియు లని చెప్పినచో మఱియొకయనర్థము ఘటిల్లుచున్నది. చూడుఁడు. వీరీవదనప్రకరణమున 284 - 285 వ పేజీలలో "బ్రహ్మనాయనియన్నబాదన్న యని పల్నాటివీర చరితమున వ్యవహరింపఁ బడినది. బాదన్న యనునది పద్మన్న యనుపేరికి వాడుకగా వ్యవహరింపఁ

బడిననామము, కాఁబట్టి బ్రహ్మనాయుని యన్నయగు పద్మఁడు నాయకుఁడు గా గల కులమని చెప్పవచ్చును. కాని మార్యుఁడగుపద్మఁడు నాయకుఁడని చెప్పినచోఁ బొసఁగనేరదు. ఆ పద్మఁడు పద్మసాలె కులమునకు సంబంధించినవాఁడుగఁ గన్పట్టుచున్నాఁడు"

అనివ్రాసినారు. అయ్యది దీనికి విరోధించును. ఒకచోటఁ బద్మపతి రాచవారికి సంబంధించినాఁడనియు నొకచోటఁ బద్మసాలెలకు సంబంధించినాఁడనియుఁ జెప్పినచో విరోధము తప్పదు కదా! మఱియు బాదన్నకుఁ బద్మన్న యనుపేరుండె ననుట నిరాధారము. పల్నాటిచరిత్రములోఁ గాని మఱి యెచ్చోటఁ గాని బాదన్న కానామమున్నట్లు చూపకయె « వాడుకగా వ్యవహరింపఁబడుచున్న నామము" అని వ్రాయుట వింతగా నున్నది. ప్రమాణము లేనట్టి వీరియూహ నిలువదని వ్రాయఁబనిలేదు. ఇదిగాక బ్రహ్మనాయఁడు పైచరిత్రములో విష్ణ్వంశసంభూతుండని వ్రాయఁబడి లోకోత్తరకృత్యములొనర్చి యిప్పటికిని బూజింపఁబడుచున్నవాఁడు. అట్టి ప్రసిద్ధపురుషుఁడొకవేళ కులపతియై యుండు నని చెప్పినం జెప్పవచ్చును గాని యేప్రసిద్ధి లేక యగస్త్యభ్రాత యనునట్లు బ్రహ్మనాయనియన్న యని యనే తెలియఁదగినబాదన్న కులపతి యని యెట్లుచెప్పవచ్చును? కాన నీకల్పనము నిస్సారము.

ఇదిగాక వీరు 278 పేజీలో «శ్రీనాథకవి తనభీమఖండములో వెలమలు గమ్మలు ఒంటరులు మొదలగువారల నెల్లరను పద్మనాయకు లని చెప్పినట్లుగా నాకడ నున్నముద్రితప్రతిలో నున్నది.» అని వ్రాసినారు. వీరిమతములోఁ బద్మఁడు పై బాదన్నయే కదా! అతఁడు కమ్మవారికిఁ బంటవారికి సరిసర్లకు నాయకుఁడు (కులపతి) అని చెప్పవలసి వచ్చును. వారలు వేర్వేఱుతెగలవారగుట ప్రసిద్ధము. రెడ్లును వెలమలు ప్రబలవైరు లని వారే వ్రాసియున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో

బాదన్న పైతెగలవారి కెల్ల నాయకుఁ డెట్లగునో తోఁపక యున్నది.

ఇంతేగాక రావువంశీయచరితము 46 పేజీలో శ్రీరామమూర్తిగారు "తద్వంశమునకు (అప్పారావుగారి వంశమునకు) మూలపురుషుఁడగు బసవన్న యనునతఁడు కాకతిప్రతాపరుద్రునకు నైదాఱువందలసంవత్సరములు పూర్వుం డగు కరికాలచోడునివలన ననేకబహుమానము లందినవాఁడు. అప్పటికిఁ గూడ పద్మనాయకు లనుపేరిటనే యీ వంశపుసచ్ఛూద్రులు వ్యవహరింపఁబడుచున్నట్లు విస్పష్ట మగుచున్నది." అని వ్రాసినారు. పైబాదన్న ప్రథమప్రతాపరుద్రునికాలమున నున్నట్లు రావుగారిసిద్ధాన్తము. ఇట్లగునపుడు బాదన్నకుఁ బూర్వులైన పైవారికి మఱియొకపద్మన్న నాయకుఁడై యుండె నని చెప్పవలసి వచ్చును. కాఁబట్టి వారియొక్క యాచార్యుఁ డగుపద్మపతిని బట్టియె వీరి కీసమాఖ్య వచ్చిన దనుట సమంజసము.

నిజ మిట్లుండఁగా దీని నపలపించి యేప్రమాణమును జూపక "ఆపద్ముఁడు పద్మసాలెవారికి సంబంధించినవాఁడుగాఁ గన్పట్టుచున్నాఁడు" అని వీరు చెప్పుటకు స్వకీయ శ్రీసూక్తియే ప్రమాణముగా నున్నది. అనాప్తు లగు వీరివచనము ప్రమాణాంతరసహకారము లేక యంగీకరింపఁ బడదు. ఇంతియే కాక ప్రమాణములు చూపనందున నందెద్దియో విశేష ముండె ననుస్వవాక్యము స్మృతిపథారూఢము కాఁగలదు.

ఒకవేళఁ బద్మసాలెలు పద్మపదాంకితు లగుటం జేసి పద్మపతికి సంబంధించినవా రని యెంచి యుందురేమో? ఒకపద్మపదమును బట్టియే యట్లూహించినవారు పద్మజులు పద్మనాయకులు పద్మనాయకకులమువారు అని మూఁడుపద్మపదములుగల పద్మవెలమలు పద్మపతికి సంబంధించి యున్నవా రను నూహను నిరసించుట యనుచితంబు గదా! ఇంతే కాదు. పద్మజులు పద్మపతిని బూర్తిగ బోధించెడుపద్మ

నాయకపదము గలవారై యున్నారు. పద్మసాలె లట్లుబోధింపని పద్మ పదము మాత్రము గలవారై యున్నారు. కాఁబట్టి పద్మనాయకులు పద్మపతికి సంబంధించినవారు కా రనుటకును పద్మసాలెలే అట్టివా రనుటకును వీలు లేదు.

ఇదిగాక పద్మసాలే వారు భావనామహర్షిసంతతివారైనట్లు మార్కండేయపురాణాంతర్గత మైనభావనామహర్షిమాహాత్మ్యమున సప్తమాధ్యాయమునందు భావనామహర్షియొక్కయుఁ బంచపుటి యొక్కయు నుత్పత్తిప్రకారమును విష్ణుమూర్తి వారల కుపదేశించిన ప్రకారమును జెప్పి కొన్నిశ్లోకముల తరువాత

« ఇతి దత్వా తయో ర్విష్ణు రనుజ్ఞాం కృపయా పునః
ఉవాచ పరమప్రీతో లోకానుగ్రహకాంక్షయా
సర్వేషాం।మానరక్షార్థం యత్నః కార్యః కథంచన
యువాభ్యాం వస్త్రనిర్మాణం క్రియతా మితి చా బ్రవీత్.

అని చెప్పఁగా వారలు

« త్వన్నాభికమలోద్భూతః బ్రహ్మ లోకపితామహః
త్వదాజ్ఞయా జగ త్సర్వం సృష్టవా న్స్వయ మేవ సః
తేషాం హి వస్త్రనిర్మాణే భువనే నాస్తి కేశవ
త్వత్తో తంతూ న్వినా నైవ భవేదే తన్నసంశయః
భవత స్తంతుహరణ మావాం యాచామహే హరే
తత్ర ప్రసీద దేవేశ తంతుసంధాయకో భవ
ఇత్యుక్తః పరమప్రీతో హరి రాలోక్య వై తదా
స్వనాభిపద్మనాళస్య తంతూ న్తాభ్యాం దదౌ తతః
...మన్నాభిపద్మనాళోత్థ తంతుసంపూర్ణకోశకాః
తతస్తే పద్మశాలీయాః సర్వలోకేషు విశ్రుతాః »

అని మొదలుగాఁ జెప్పఁబడినది. అట్టి మహర్షిసంతతివారై యజ్ఞోప

పేశాదులు ధరించుచుండునట్టి పద్మశాలీయులు శూద్రస్త్రీగర్భమున క్షత్త్రియబీజముచే నుదయించి యుగ్రజాతివారైన పద్మపతికి సంబంధించినవా రని రావుగారు వ్రాయుట మిక్కిలి యనుచితంబు.

రావుగారిట్లు పద్మశాలులు పద్మపతికి సంబంధించినవారని వ్రాయుటయు "వసిష్ఠ కౌండిన్య ధనంజయానాం" అని మార్కండేయపురాణమునం జెప్పినవచనము రాచవారిని గూర్చి వ్రాయఁబడిన దని వ్రాయుటయు "ఇటీవలి శూద్రులు క్షత్త్రియులై రనుటకు ... సంశయము లేశమాత్రము లేదు" అని వ్రాయుటయుఁ దాము పద్మనాయకులు పద్మపతికి సంబంధించిన క్షత్త్రియులు కా రను సిద్ధాంతము స్థాపించువారు కాఁబట్టి "అట్టి వారు మఱియొకరు గలరేమో యోచించి చెప్పం గోరెదము" అని వ్రాసిన శ్రీరామమూర్తిగారికి నట్టివారు వీర్రని నిర్ధారించి చూపుటకై పడిన ప్రయాసమై యున్నది. ఎన్నియేని చేసి యట్టివారిని జూపుభారము తమపై నుంచుకొన్న మహానుభావులు కదా!

ఇఁక నేడవవిషయము విమర్శింపఁ బడును. అయ్యది యిటు లున్నది. "ఇటీవలిశూద్రులు క్షత్త్రియులై రనుటకుఁ గారణము వర్ణాశ్రమధర్మములోఁ జేరినకులముచేతఁ గాక క్షాత్త్రమును దాల్చి భూమిని జయించి పాలించుట యని చెప్పనచ్చును. అట్టివారు పదునెనిమిదిజాతులలోను గూడ నుండి రనుటకు లేశమాత్రము సంశయము లేదు" అని.

శ్రీరామమూర్తిగారి యాశయమును గుర్తింపక వీరిటులు వ్రాయుచున్నారు. వారు కేవలము క్షాత్త్రమును దాల్చి భూమిని జయించి పరిపాలించుట క్షత్త్రియత్వానుమాపక మని యెంచినవారు కారు. మఱేమన్న శూద్రవేషధారణము ఆంధ్రాదిదేశవాసము పద్మనాయకనామధారణము అను వానితోఁ జేరిన క్షాత్త్రమిములు పద్మపతి

సంబంధి క్షత్రియత్వానుమాపకము లని యెంచినవారు. చూడుఁడు. « వీని నన్నింటిని జదివినపిమ్మట పాఠకులు శూద్రవేషధారులగుక్షత్రియులు కొందఱున్నారని తెలియఁగలరు. అట్టివారీయాంధ్రాదిదేశము లలోనే స్థిరపడినట్లుండుటవలన వారీపద్మనాయకనామమున నుండు వారుగానే యనుమానింపఁ బడుదురు " అని వ్రాసియున్నారు. ఇందువలనఁ బైయర్థమే కదా తేటపడఁగలదు. కాఁబట్టియే « అట్టి వారు మఱియెవ్వరైనఁ గలరేమో యోచించి చెప్పం గోరెదము " అని వ్రాసినారు. పదునెనిమిదిజాతులలోఁ బైనాలుగుగుర్తులు గలవా రున్నారా యని చూడఁగాఁ గొందఱకు శూద్రవేషధారణము కొందఱకుఁ బద్మపతినామవహనము లేదని తాత్పర్యము. కావున రావుగారు శ్రీరామమూర్తిగారి యాశయము నెఱింగినవారు కార నియుఁ బద్మపతికి సంబంధించినక్షత్రియులు పైగుర్తులు గలపద్మజులే కాని యితరులు కారనియుఁ దేటపడఁగలదు. ఇట మూఁడంశములు విచారింపవలసి యున్నవి. « ఇటీవలి శూద్రులు » అని వ్రాసినారు. అనఁగాఁ బూర్వము శూద్రులుగాక యిటీవల శూద్రులైనవారు అని యర్థ మగును. ఇందువలనఁ బైగ్రంథములందుఁ బద్మనాయకులు తొలుత క్షత్రియులుగా నుండి తరువాత శూద్రులైరని వ్రాసిన వారిని దూఱుట యనుచితం బని తేట పడఁగలదు. పద్మజులు వెనుక క్షత్రియులై యుండి యిటీవల శూద్రు లని చెప్పఁ బడుచున్నారని యేకదా పైశారియభిప్రాయము. తాము నువారట్టివా రయినట్లొప్పి దూఱుట కవకాశ ముండదు కదా! « శూద్రులు క్షత్రియులైరనుటకు" అని వ్రాసినారు. ఇందువలనఁ దొలుత శూద్రులుగా నుండి తరువాత క్షత్రియులైన ట్లర్థ మగును. అట్లదివఱ కెవ్వరును వ్రాయలేదు. ఇదిగాక « వర్ణాశ్రమధర్మములలోఁ జేరినకులముచేతఁ గాక" అని వ్రాసినారు. దీనియర్థము పరిశీలింపఁగా వర్ణభేదము ఆశ్ర

ముఖ్యవము గలిగినట్టి ద్విజుల కులముచేతఁ గాక అని యగుచున్నది. ఈవిశేషణములకు వ్యావర్త్యమును "గారణ" మనుదానితోఁ "గులముచేతః" అనుదాని కన్వయమును రావుగారు చెప్పఁజాలరు. కులము గాక అని మాత్రమే వ్రాయుందగి యుండఁగా నిట్టి యసందర్భపు వాక్యము నేల వ్రాసిరో వారికే తెలియవలయు.

ఇట్లు రావుగారు "పద్మనాయకులు కేవలము వెలమలలో నుండి యేర్పడినవారుగాఁ గనుపట్టరు" అను ప్రతిజ్ఞార్థమునకు వెలుగోటివారి వంశచరిత్ర రావువంశ చరిత్రములలో నందఱకుఁ దెలియఁదగి సామాన్యములైనప్రమాణముల నగపఱచి యిపుడు ప్రబలప్రమాణమును బ్రదర్శించుచున్నారు.—

"కాఁబట్టి పద్మనాయకులనిజస్థితి దెలిసికొనుటకుఁ బ్రయత్నింతము. ఈ వెలుగోటివారివంశములోనివారి ప్రేరణమువనే వ్రాయఁబడిన పద్మనాయకచరిత్రమునందు నేమివ్రాయఁబడినదో విచారింతము అందు వెలమలజన్మవృత్తాంతమును గూర్చి యీక్రిందిరీతిగ నున్నది.

"క. శూరుల జన్మస్థానము
నారసి నియమింపఁ గూడ దది యెట్లన్నన్
వీరులు షణ్ముఖమారులు
సూరిజనులఁ బోల మిగులఁ జోద్యం బగుచున్"

ఉ. కొందఱు రెడ్డినాయకులు గోప్యము నందిరి మానుషంబునన్
గొందఱు లక్కనాయకులు కుంభిని శ్రీరజలోక్తిఁ బొల్చిరా
కొందఱు కొంకణోద్భవులు ఘోరపరాక్రమలీలఁ గ్రాలఁ గా
నందఱు నేకమై ధరను నద్భుతలీలఁ జెలంగి రెంతయున్."

అని శూరులజన్మస్థానము నియమింపఁ గూడ దనియు మానుషవంతులును పరాక్రమవంతులునైన కొందఱు రెడ్డినాయకులును, కొందఱు

లక్కనాయకులును కొందఱు కొంకణోద్భవులును, ఏకమై యద్భుత లీల విహరించి రని నుడివియున్నాఁడు. మఱియు నాగ్రంథమునందే యనేక విధములుగా నాకాలమునాఁటి గాథలను బురస్కరించుకొని వచించి యున్నాఁడు

« గీ. కొంకణాద్రిక సేతువు కుంభినులను
నాంధ్రద్రవిడాది దేశంబులందు వెలమ
పేరు ప్రఖ్యాతి నొందఁ విస్తార మగుచుఁ
గరము బహుముఖవర్ణసంగతులఁ దనరి »

« క. లోహము తామ్రము సిద్ధుఁడు
సాహసమునఁ జేయు రజతస్వర్ణము భంగిన్
యాహితమైన కులంబున
నూహం బ్రబలించె నృపతి యుర్వీపు లెన్నన్. »

« క. మధ్రుత జలకణ సంతతి
ముద్రిత వరశుక్తి పతిత మూర్తము భంగిఁ
శూద్రాభావం బయ్యెను
రుద్రక్షితిపాలు వాక్యమహిమఁ జెలంగెన్ »

« గీ. ఊఱివరద నీరు సురకెసరయుఁ జేరి
తీర్థయోగ్య మైన తెరగు గాదె
కాలచోదితమునఁ గాక తీశ్వరుఁ గొల్చి
కాపు లెల్ల వెలమ కమ్మ లైరి. »

పద్మనాయక చరిత్రములో నుదాహరింపఁబడిన పైపద్యములను బట్టి కొంకణాది దేశములనుండి వచ్చిన కుంభినులు మొదలగు వారిని తక్కిన తెగల వారలు వెలమలుగ భావించి తమకన్నఁ దక్కువగఁ జూచుచున్నటులను వారలు శూద్రులు గాక పోయినను బ్రతాపరుద్ర క్షితిపాలునిచే గౌరవింపఁబడి రనియు వెలమవారిలోను కమ్మవారిలోను

గూడ నూర్ణరక్తము ప్రవహించుచుండె ననియు భావము నూచింపఁ బడుచున్నది గదా, అప్పటికివాడుకలోనుండు గాథలను బురస్కరించుకొని పద్మనాయకచరిత్రకారుఁ డట్లు వ్రాసియుండు ననుటకు సందియము లేదు. అని ”

పై ప్రతిజ్ఞాతాంశసాధనమున కిది ప్రబలాధార మని వ్రాసితిని. కాఁబట్టి ప్రధానమల్లనిబర్హణన్యాయమున దీనిం బరిమార్జించినచో నింక నెవ్వియు నడ్డగింపఁ జాలవని నమ్మి దీనిని శిథిలీకరింప యత్నించుచున్నాఁడను. మొదలిది విచారింపఁదగియున్నది. వెనుక నాచే నుదాహరింపఁబడిన శ్రీనాథాదిగ్రంథములకన్న నిది ప్రబలమా? లేక వానికి సమబలమా? లేక దుర్బలమా? యని.

అనేకగ్రంథములకుఁ బరస్పరసంవాదంబును శాసనాదిప్రమాణ సహకారంబును సమృద్ధం బై యుండినందున నాచే నుదాహరింపఁ బడిన ప్రమాణములే ప్రబలము లనియు అట్టివానిని వీరు కనఁబఱపక కేవలము పద్మనాయక చరిత్రమునే వ్రాసినందున నిది దుర్బలమనియు సామాన్యముగఁ దోఁచెడిని. అయినను మూలప్రమాణములను సంవాదములను జూచి మన మీమాట యనఁదగి యున్నది. పద్మనాయకచరిత్రకారుఁడు పై ప్రకారము పద్యములు వ్రాయుటకు నాధారం బేమైన నుండునా? అని విచారింపఁగా నొక్కటి యగపడుచున్నది. రావుగారు 277 వ పేజీలో “ అప్పటికి వాడుకలో నుండు గాథలను బురస్కరించుకొని పద్మనాయకచరిత్రకారుఁ డట్లు వ్రాసియుండుననుటకు సందియము లేదు. ” అని వ్రాసి యున్నారు. దీనిం బట్టి మన మప్పటిగాథ లెవ్వి యైయుండు నని విచారింపఁగా మహాకవినిబద్ధచరిత్రములు శాసనాదులు దుర్లభంబు లగుటంజేసి పుక్కిటి పురాణగాథలే యని తెలియఁ దగియున్నది. అట్టివానిని బురస్కరించుకొని వ్రాసినచరిత్రముల మహిమను కృష్ణరాయచరిత్రము 119 వ

పేజీలో రావుగారు క్రిందివిధముగ వ్రాసియున్నారు. « పుక్కిటిపురాణ
గాథలను బురస్కరించుకొని మనము చరిత్రములు వ్రాయఁ బూనినఁ
జెక్కుదోషము లుండక మానవు » అని.

ఇందువలనఁ బద్మనాయకచరిత్రముయొక్క మూలప్రమాణ
ములును వానివలన దానికిఁ గలిగినగుణాతిశయమును రావుగారే తేట
పఱచినవారైరి. ఇట్టిగ్రంథమునలనఁ బ్రమేయసిద్ధిని గోరినవారిమహిమ
యువారిచేతనే « గ్రంథస్థనిదర్శనము లుండఁగా... మోచేయినాకుట
వంటిదికాదె » అని ప్రకటింపఁ బడినది. ఇయ్యది గ్రంథప్రమాణము
లను వదలి పుక్కిటిపురాణముల నవలంబించి చరిత్రము వ్రాసినయక్క
వికివ్యాపించునాక్షేపముగఁ దోఁచును. అప్పుడట్లు మోచేయినాకుకవి
వాక్యమును బురస్కరించుకొని పెనంగులాడ వచ్చిన మనరావుగా
రు నామాటకుఁ బాత్రులు గాఁ గలరు గదా!

ఇఁక నాచరిత్రము వ్రాయునాఁటికి గ్రంథప్రమాణము లున్ననే
కదా యక్కవియం దీదోషములు ప్రసక్తించును. పద్మనాయకుల
చరిత్రమునకుఁ బ్రథమప్రవర్తకుం డాతఁడే కాఁబట్టి యాతనినాఁడు
గ్రంథము లెవ్వియు లేనందున నప్పటికి వ్యాపించి యున్నగాథల నను
సరించి గ్రంథమును వ్రాసినవాఁడు అని యనవత్తురు.

దీనికై యక్కవికాలం బెద్దియో విచారింపవలసి యున్నది.
అయ్యది గ్రంథమున వ్రాయఁబడక పోయిన నక్కవి సర్వజ్ఞసింగభూప
తిని వర్ణించియున్నాఁడు. కావున సింగమనీనియనంతరమే యీగ్రంథము
రచింపఁబడినట్లు స్థిరపడుచున్నది. ఇదివఱకు వంశచరిత్రములు వ్రాయు
వారందఱును సింగభూపతి పదివతరమువాఁ డనియే వ్రాసినారు.
కాఁబట్టి యీచరిత్రకారునిచే వర్ణింపఁబడిన సింగభూపతి యాతండె
నై యుండనోపు. ఆభూపతి క్రీస్తుశకము 15 శతాబ్దమున నున్నవాఁడు.

అప్పటికినామిరెడ్డి యెఱ్ఱక్కదేవి అనపోతానాయఁడు మాదానాయకు లిరువురు వ్రాయించినశిలాశాసనములు సర్వజ్ఞసింగభూపతిచే రచియింపఁ బడినరసార్ణవసుధాకరము శ్రీనాథునిభీమఖండము మున్నగు నాధారములు పుష్కలముగ నుండినవి. కవి యట్టివానిని వేని ననుసరింపక పుక్కిటిపురాణములనే పురస్కరించుకొని చరిత్రము వ్రాసి యున్నాఁడు కాఁబట్టి రావుగారు వర్ణించినదోషములకిక్కవియు నీతని కావ్యమును విషయము గాక మానదు. మూలశైథిల్యమున సికతా కూపమువలె మూలప్రమాణశైథిల్యమున నిలువఁ జాలక కూలి పోవుచున్న యీచరిత్రమును బ్రబలాధారముగ నెఱనమ్మి "సత్యైకదృష్టితోడను నిష్పక్షపాతబుద్ధితోడను విమర్శించి చూచినపక్షమునఁ బద్మనాయకులు కేవలము వెలమలలోనుండి యేర్పడినవారు గాఁ గనుపట్టరు" అని వ్రాయుట యజ్ఞానవిజృంభితం బని తేటపడఁ గలదు.

ఒకవేళ, మూలప్రమాణశైథిల్యమునఁ బద్మనాయకచరిత్రమప్రమాణ మయినపుడు శ్రీనాథగ్రంథము గూడ నప్రమాణంబే కావలసి వచ్చును. దానికిని మూలప్రమాణంబు మృగ్యంబే కదా యన్నచో నట్లనఁ గూడదు. శ్రీనాథునకుఁ బైవాని శిలాశాసనములు మూలప్రమాణంబు లగుచున్నవి. అయ్యవి పద్మనాయకులు పవిత్రాన్వయు లని చాటుచుండుట తత్పరిశీలనమువలనఁ దేటపడఁగలదు. ఇదిగాక శ్రీనాథగ్రంథమునకు గ్రంథాంతరసంవాదంబును బుష్కలంబుగఁ గలదు. పద్మనాయక చరిత్రమునకో శాసనాధారములు గాని గ్రంథసంవాదములు గాని లేకపోవుటయే కాక మఱియొక్క పెద్దపిడుగు చూపెట్టి యున్నది. ఆగ్రంథకారుఁడు తరువాతి గ్రంథమునఁ బద్మనాయకుల కులప్రాదుర్భావ ప్రాశస్త్య వృత్తాంతములను గ్రిందివిధముగఁ జెప్పినాఁడు.

ఈ గీ. దైత్యవిధ్వంసిపాదతద్మజు లటంచు
వేదములు పల్కెఁ గావున విదితముగను
శూద్రకులజులు నాట సంసూచితముగఁ
బద్మజఖ్యాతి నియమించి పల్కి రపుడు.

గీ. తారకలలోన గ్రహరాజు వేత్తె యైన
ఖ్యాతి దశవిధ వెలమలఁ బాయఁ ద్రోచి
సప్తసప్తతిపద్మజసముదయంబు
బద్మనాయకు లనఁగను బ్రబలె జగతి." అని.

ఇందువలనఁ బూర్వాపర స్వగ్రంథవిరోధము జాగరూక మగు చున్నది. మూలప్రమాణములు లేక సంవాదములు లేక పోవుటయే కాక స్వగ్రంథవిరోధమును గూడ జాగరూక మైనచో

"అంతచ్ఛిద్రాణి భూయాంసి కంటకా బహవో బహిః
కథం కమలనాళస్య మాభూవన్ భంగురా గుణాః"

అనున్యాయమున నాగ్రంథము భంగురంబు గాఁ గలదనియు దానిని బ్రమాణముగఁ జేకొని వచ్చినరావుగారి యాక్షేప మవిచారవిలసితం బైనదనియుఁ దేటపడఁగలదు. ఇట్లుండియు రావుగారు పద్మనాయక చరిత్రకారుఁడు స్వవచనవ్యాఘాతముగాఁ బద్మనాయకులను బ్రశం సించినాఁ డని యీపద్యములను చేసి వేసినారు.

ఇపు డిది విచారింపవలసి యున్నది. ఈవ్యాహతిదోష మను వది పద్మనాయకప్రశంసావాక్యములకు మాత్రమే సంభవించునా ? తా ముదాహరించిన దూషణవాక్యములకుఁ గూడ సంభవించునా ? అని. ప్రశంసావాక్యములకే యన్నచో వైషమ్యములోఁ బ్రమాణము లేదు. ఉభయసమంబన్నచో నీవాక్యములవలన నోదాహృతవాక్యము లుంవ్యాహతంబులే కదా! అయినపు డవి ప్రమాణములగునని గ్రహిం

చుటయు వీనిని దీసివేయుటయు యుక్తి ప్రమాణములకు దూరం బని వ్రాయం బనిలేదు. ఇంతియే కాక పరస్పరప్రతిబంధమున నేయర్థము నిర్ధారించుటకును వీలులేక పోవును. ఇట్టిస్థితిలో రావుగారు దూషణ గ్రంథమును బ్రమాణముగ నెత్తికొని భూషణగ్రంథమును దూరీకరించుట తగదు. మేమో ప్రబలప్రమాణసంవాదమున దూషణపద్యముల దూరీకరించుచున్నాము.

ఇంతేకాదు. రావుగారు తమ కిప్పట్టున మాతృకమైనరావు వంశీయచరిత్రమును బరిశీలించినవా రయ్యును నాగ్రంథమునఁ బ్రమాణోపన్యాసపూర్వకముగ నిరాకరింపఁ బడిన పద్మనాయకదూషణ పద్యములను బ్రమాణముగ నెత్తికొని యందుఁ బ్రమాణముగా నెత్తికొన్న పద్మనాయకభూషణపద్యముల నప్రమాణములుగ నిరాకరించినారు. మఱియు నందుఁ బద్మనాయకప్రశంసాపద్యములకు మూల ప్రమాణములుగా వ్రాయఁబడినశ్రీనాథభీమఖండసోమదేవరాజీయాదులపే రెత్తినవారు కారు. తాము ప్రమాణముగాఁ దీసికొన్నదూషణ వాక్యములకు మూలప్రమాణములను జూపినవారు కారు. ఇట్లుం దున్న ప్రమాణవచనములను మూసి పెట్టుటకును అందు నిరసింపఁబడినవచనములనెత్తికొని వాస్తవస్థితి నింత యపలాపము చేయుటకును నెద్దియో విశేష ముండక దీఱదు. అయినను దా మాంధ్రులపూర్వవృత్తాంతమును వాస్తవముగ శాసనాది ప్రమాణముల ననుసరించి తెలిపెదమని లోకులను నమ్మించి గ్రంథకర్త లయి యుండియు గ్రంథకారు లిదివఱకు నిర్ణయించినయర్థములను నందునకుఁ బ్రమాణము లగు శాసనాదులను మఱుఁగుపఱచి వాస్తవమును దలక్రిందుగాఁ జేసి తమపుస్తకములు చదువుచున్నవారికి బుద్ధిభేదమును గలుగఁజేయుట వీరిదుస్సాహసంబునకు ఘంటాఘోషం బగుచున్న దనుట తేటతెల్లము.

ఇఁక వినిగమనావిరహమున స్వోదాహృతదూషణపద్యములే ప్రమాణము లేల కాఁదగవు? అని వాదము లెత్తురు. ఇవుడు బలాబలవిచారము చేయవలసి యున్నది.

నాయుదాహృతభూషణపద్యములకు భీమఖండము సోమదేవ రాజీయము పల్నాటివీరచరితము సింగభూపాలీయము చంద్రికాపరిణయము వాసవదత్తాపరిణయము భానుమతీపరిణయము ఇందుమతీపరిణయము మున్నగుగ్రంథములు, నామిరెడ్డి యెఱ్ఱా అనపోతమాదానాయకులు స్థాపించిన శాసనములు మున్నగునవి ప్రమాణములు. రావుగా రుదాహరించినదూషణపద్యములకుఁ బుక్కిటిపురాణములు పేరును బ్రకాశింప వీలు లేనిచరిత్రములు నూతనముగ వారు కనిపెట్టిన యసందర్భవిషయములు ప్రమాణములు. వీనిస్వరూపము వెనుక వివరింపఁబడియెను. శేషించినది తరువాత విమర్శింపఁబడును. ఇట్లుండ నేతదుభయపద్యగణములో నేది గ్రాహ్యంబో యేది యగ్రాహ్యంబో పదార్థనిర్ణయపాండితీమండితు లగు పరీక్షకశిరోమణు లెఱుంగఁగలరు.

ఇఁకఁ బద్మనాయకచరిత్రకారుఁ డిట్లు స్వవాక్యవ్యాఘాతముగ వ్రాయుటకుఁ గతం బేమొకో, మం దీవిషయము దెలియఁదగి యున్నది.

ఈచరిత్రము పద్మనాయకులప్రేరణముననే వ్రాయఁబడిన దనుటయుఁ బద్మనాయకులవృత్తాంతమును దెలుపుటకు వ్రాయఁబడినదనుటయు నిర్వివాదాంశములే కదా! లోకమునఁ జరిత్రము వ్రాయువారు వర్ణ్యులకు లేనిగుణముల నైనం దెచ్చిపెట్టి వర్ణించుచున్నారు గాని పేరునకు వెలమవీరులచరిత్ర మని ప్రకటించి కేవలము దూషణముతే వ్రాసినమనవీరభద్రరావుగారివలె వర్ణ్యులదూషణములు వ్రాయువా

యుందురు కదా! అట్లగునప్పుడు పద్మనాయక చరిత్ర మనునది వారిప్రోత్సాహము ప్రవర్తించినదై యుండవలయు. ఇట్టిగ్రంథములో వారి దూషణములు వ్రాయుట గ్రంథకారశైలీవిరుద్ధధర్మంబు. ఎంతయు ప్రగల్భకవియైనను వర్ణ్యులను నీచకులమువారినిగా వర్ణింపఁడు. ఇట్టి స్థితిలోఁ బద్మనాయకుల జన్మవృత్తాంత మిట్లు కవి చెప్పినాఁ డనువిషయము సంశయింపఁ దగి యున్నది. దానికిఁ దోడుగాఁ నిదితక్క నితర గ్రంథమంతయు వారిగుణాతిశయమునే యుగ్గడించుచున్నది. ఒకవేళఁ గవి ప్రమాదముననో మఱియేకారణముననో గ్రంథముననటులు వ్రాసి యుండు ననుకొనుటకు వీలు లేదు. కృతిప్రేరకుం డగు రేచర్ల బ్రహ్మనాయఁడు స్వవంశము నంతనీచముగా వర్ణించుచున్న నెటు లూరక యుండును? సామాన్యజనుం డైనను దనకులమునకుఁ గళంకము చెప్పినప్పుడోర్వఁజాల కుండుట కనుచున్నారము. ఘనతఁ గాంచిన రాజకుటుంబములో నుదయించి తమపూర్వుల వీర్యవిజయాదులను దెలిపెడి శాసనగ్రంథాదుల నెఱింగి తత్ప్రకాశమునకై చరిత్రము వ్రాయించిన బ్రహ్మభూపతి తమకులకళంకవార్తల నెటు లోర్చును? ఇట్టి స్థితిలోఁ గవి యిట్లు చెప్పుటకుఁ గారణము క్రిందివిధముగఁ దెలియఁ దగి యున్నది.

రావుగారీప్రకరణమున 271 పేజీలో "కమ్మవారికి పంటమహాన్వయులయిన కొండవీటిరెడ్లకును పద్మనాయక వెలమలకును జరిగిన యుద్ధములు చరిత్రమున సుప్రసిద్ధములుగ నున్నవి" అనియు 281 పేజీలో (వెలమవారు) "రెడ్లకుఁ బ్రతిఘటించి వేఱుపడిన కులము నుద్ధారణము చేసిరని భావ మేర్పడుచున్నది" అనియు, 182 పేజీలో "రేచర్లబ్రహ్మనాయఁడు రెడ్డికులమునకు మాఱొడ్డి ... గౌరవము దెచ్చినవాఁ డగుటంజేసి" అనియు 284 పేజీలో పద్మనాయకులలోఁ గొందఱు...రెడ్లకుఁ బ్రబలవైరులుగ నుండిరని వేద్య మగుచున్నది."

అనియు మొదలుగా వ్రాయుటచే గొండవీటిరెడ్లకుఁ బద్మనాయకు లకుఁ బ్రబలవైరముండెననుటకు సందియము లేదు గదా! ఆవిరోధమును బురస్కరించుకొని కొండవీటిరెడ్లు వెలమవారు పరమనీచ కులమువారుగాఁ గొండవీటిదండకవిలెలో వ్రాయించిరి. దానిఁగని పద్మనాయకులు కాఁపులు పరమనీచకులమువారుగాఁ బద్మనాయక చరిత్రమున వ్రాయించిరి. దీనివాస్తవము నెఱుంగఁజాలక కొందఱిది నిజముగఁ బద్మనాయక దూషణమనినమ్మి వాదుచువచ్చిరి. వాస్తవము దెలిసినకొందఱు లిది నిజము కాదని పరిహరించుచు వచ్చిరి. ఇంతియు కాని వేఱుకాదు. ఇదియే "కొందఱు రెడ్డినాయకులు" అని మొదలుగా "కాఁపులెల్ల వెలమకమ్మ వైరి" అనునటుకుఁ గలపద్యముల సమష్టి యభిప్రాయము. పద్యములు లేఖకపరంపరగా నశుద్ధములుగా నేర్పడి యుండినను బరిశీలించినవారి కీయర్థమే కాఁగలదు. చతుర్థ వర్ణములో వెలమ లుత్తము లని ప్రసిద్ధి గని యుండఁగాఁ గాఁపులు కమ్మలును మేము వెలమలము మేము వెలమలము అని ప్రకటించుచుండఁగాఁ బద్మనాయకులు ప్రతాపరుద్రుని సన్నిధిని వాదము పెట్టుకొని శాసనగ్రంథాదిప్రమాణ ప్రదర్శనపురస్సరముగా 77 గోత్రములవారు మాత్రమే నిజమైనవెలమ లని తీర్మానము నొంది దశవిధవెలమలను (మధ్యను వెలమల మని పేరు పెట్టుకొన్న కాఁపుకమ్మ మొదలగు వారిని) తమలోనుండి పాయఁద్రోచిరి. ఇదియే

"తారకలలోన గ్రహరాజు వేఱైన
భాతి దశవిధవెలమలఁ బాయఁద్రోచి
సప్తసప్తతి పద్మజ సముదయంబు
పద్మనాయకు లనఁగను బ్రబలె జగతి
రెడ్డిసంతతికి మాఱొడ్డి ... కులముద్ధరించిరి వెలమవారు"

అని మొదలుగాఁ పై చరిత్రమునఁ బ్రకటింపఁబడిన దని తెలియునది.

ఇట్లు గాక నాకవి మహాకవిప్రబంధములకు శిలాశాసనములకు స్వగ్రంథమునకు విరుద్ధముగాను కవిసంప్రదాయవిరుద్ధముగాను సర్ణ్య లనుదూఱినాఁడని తలంచుట యవిచారమూలమే కాని వేఱుగానోపదు. రావుగారీపద్యములు నిజముగ వెలమవారిదూషకము లనియేనమ్మి యీయర్థమిం కింతదృఢముచేసిన లోకులు దీనినేమిక్కిలి విశ్వసింపఁ గలరని పైపద్యములక్రింద "వారిని తక్కిన తెగలవారు వెలమలుగ భావించి తమ కన్నఁ దక్కువగఁ జూచుచున్నటులును ... వెలమవారిలోను కమ్మవారిలోను గూడ నూత్నరక్తము ప్రవహించుచుండె" నని లేనియర్థమును వ్రాయుట యెంతోవింతగా నున్నది. ఇట్టియర్థ మీపద్యములలో నేది బోధించునో నూత్నరక్త మెవరియందుఁ బ్రవహించినదో చూపుఁడన్న నేమి చెప్ప నూహించిరో వారికే తెలియవలయును.

ఇట్లు స్వమతమును నెలకొలిపియిపుడు పరమతసాధకములుగాఁ దమకుఁ దోఁచినవానిని నిరాకరించుచున్నారు. అయ్యవి పద్మనాయకచరిత్రములో వీరిని బ్రశంసించుట వీరు తొలుత క్షత్త్రియులుగా నుండి రనుట ప్రతాపరుద్రునితో నేక పంక్తిభోజనము వీరికి ఘటిల్లిన దనుట అని ముత్తెఱంగులు.

అందు మొదటిది. "మఱియు నాతఁడు స్వవచనవ్యాఘాతముగ నాగ్రంథముననే మఱియొకచోట

గీ. దైత్యవిధ్వంసిపాదపద్మజు లటంచు
పద్మజఖ్యాతి నియమించి పలికి రవుడు.

అని విష్ణువుయొక్క పాదపద్మమునందు జనించుటచేతఁ బద్మజు లను సంజ్ఞ కలిగిన దని నుడివెను. అదియునుంగాక తక్కిన వెలమతెగలవారిని గ్రిందుపఱచుచుఁ బద్మనాయకుల నధికు లని చెప్పి

క. తారకలలోన గ్రహరాజు వేఱె యైన...
పద్మనాయకు లనఁగను బ్రబలె జగతి.

అని పొగడి యున్నాఁడు. విష్ణుపాదపద్మమునందు జన్మించుటచేతనే వీరికి పద్మజు లనుపేరు గలిగిన దనియు అందువలననే పద్మనాయకు లనునామము వహించిరనియుఁ జెప్పుట సయుక్తికముగాఁ గనుపట్టదు. విష్ణుపాదోద్భవసంభవుల మని పంటరెడ్లు కమ్మవారు మొదలగు తెగలవారెల్లరును జెప్పుకొనుచున్నారయినను వారలకు పద్మనాయకు లను పేరు గ్రంథములను వినంబడదు... గొంతవఱకు గనుపట్టక మానదు" అనునది. పద్మజశబ్దవిషయమై వెనుకఁ గొంత వివరించినాఁడను. ఇప్పుడు "అందువలననే పద్మనాయకు లనునామము" అనునది విమర్శింపఁబడును. ఈయర్థము పైపద్యములలోఁ జెప్పఁబడలేదు. మొదటిపద్యము పద్మజులు అనునామమునకే సాధకముగ నున్నది. రెండవది పద్మజులుదశవిధవెలమల బాయఁద్రోచుటయందు "తారకల లోన గ్రహరాజు వేత్రైన భాతి" యని తారకలకు వేత్రైన సూర్యుని దృష్టాంతము చెప్పి అందువలనఁ దద్వాచక మగుపద్మనాయకశబ్దము వీరికిఁ గలిగిన దని సూచించుచు "పద్మనాయకు లనఁగఁ బ్రబలె" అని చెప్పుచున్నది. కాన "అందువలననే" అని రావుగారు వ్రాయుట సరికాదు.

ఇంకొకవిశేషము. విష్ణుపాదపద్మమునందు జన్మించుటవలన వీరికిఁ బద్మజు లనుపేరు గలిగినదనుట సయుక్తికముగాఁ గనుపట్ట దను ప్రతిజ్ఞార్థమును సాధించుటకు విష్ణుపాదోద్భవసంభవులగుకమ్మవారు మొదలగువారలందుఁ బద్మనాయకశబ్దవ్యవహారము లేక పోవుట కారణముగఁ జూపినారు. కార్యకారణములకు సామానాధికరణ్యము నియతము కాఁబట్టి కారణము లేనిచోటఁ గార్యము జనింప దనుట లోకవిదితము. పద్మజశబ్దప్రవృత్తినిమిత్తమగు పద్మజనికర్తృత్వము హరిపాదపద్మజనికర్తలైన పద్మనాయకులందుఁ గలదు కాన వారల యందుఁ బద్మజశబ్దప్రయోగము, హరిపాదోద్భవసంభవులగుకమ్మకాఁపు

మొదలగువారియందు పద్మజశబ్దప్రవృత్తినిమిత్త మగుహరిపాద పద్మజనికర్తృత్వము లేదు కాఁబట్టి వారలయందుఁ బద్మజశబ్దప్రయోగాభావము, న్యాయసిద్ధం బైనది కదా! ఇట్టిస్థితిలో కమ్మలు మొదలగు వారియం దాశబ్దమునుయొక్క ప్రయోగము లేదు కాఁబట్టి పద్మనాయకులయం దాశబ్దమును బ్రయోగించుట సయుక్తికము గా దనుటయే సయుక్తికము గాక యున్నది.

ఇఁక విష్ణుపాదోద్భవసంభవు లనునది ముద్రణప్రమాద మనుకొందమన్న నది పొసంగునట్లు లేదు. ఏల యనిన. రావుగారు 8 వ ప్రకరణమున 234 పేజీలో కోటవంశమును గూర్చి వ్రాయునపుడు "వీరలు విష్ణుపాదోద్భవసంభవు లయినచతుర్థాన్వయులు మని చెప్పుకొని యున్నారు" అని వ్రాసినారు. కాఁబట్టి ముద్రణప్రమాదము కాదనియు వీరిమతమున విష్ణుపాదోద్భవసంభవు లను నొకతెగవారు చతుర్థవర్ణములో నుండిరనియు నెంచఁ దగియున్నది. విష్ణుపాదోద్భవమైన చతుర్థవర్ణములో విష్ణుపాదోద్భవసంభవులు గల రనుటకుఁ బ్రమాణము మృగ్యంబుకదా? అని యాశంక తోఁచును. స్మృతి పురాణాదులయం దున్నకొన్నివిషయములకు మూలప్రమాణములు మనకుఁ గానరాక యుండినను సర్వజ్ఞు లగుమహర్షులు వానిని గని పెట్టి చెప్పియుందు రని నమ్మినట్లు దీనిఁ గూడ మూలప్రమాణమును దేనినో రావుగారు కనిపెట్టి వ్రాసియుందు రని నమ్మవలసియున్నది. దీనినిజ మెట్లుండినను సీప్రతిజ్ఞనిలుపుకొనంజాలరు, చూడుఁడు. పైప్రతిజ్ఞార్థమునకు కమ్మ కాపు మొదలగువారియందు పద్మనాయక శబ్దము ప్రయోగింపకుండుట కారణముగా వ్రాసినారు. ఇయ్యది మొదలు హరిపాదపద్మోద్భవులో వారియందుఁ బద్మజశబ్దము ప్రయోగింపఁబడును అనువ్యాప్తికి భంగప్రదర్శనరూపముగఁ గానంబడియెడిని.